

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2014

Bc. Martin Úlovec
Ing. Jiří Vojtěch

Praha 2014

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OBSAH

1. Úvodní poznámky	3
2. Nezaměstnanost absolventů škol a hospodářská krize	5
3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol	8
3.1 Počty absolventů škol	8
3.2 Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi	10
3.3 Počty nezaměstnaných absolventů škol a používané definice absolventa – uchazeče o zaměstnání	12
3.4 Míra nezaměstnanosti absolventů škol	13
3.5 Míra nezaměstnanosti absolventů škol a úroveň dosaženého vzdělání	14
4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání	16
4.1 Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol	17
4.2 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)	18
4.2.1 <i>Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H) .....</i>	<i>21</i>
4.2.2 <i>Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E) .....</i>	<i>23</i>
4.3 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0)	25
4.4 Nezaměstnanost absolventů nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5)	26
4.5 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)	28
4.6 Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie vzdělání N)	31
4.7 Nezaměstnanost absolventů vysokoškolského magisterského vzdělání (kategorie T)	34
5. Struktura nezaměstnaných absolventů podle profesní skladby	36
6. Nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva a mladých lidí z hlediska vzdělání	38
7. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol v jednotlivých krajích	43
8. Závěr	46
9. Přílohy	49

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky.

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2014

Bc. Martin Úlovec, Ing. Jiří Vojtěch

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 2014

Korektura: Oddělení pro publikační a informační činnost

1. Úvodní poznámky

Nezaměstnanost absolventů škol je Národním ústavem pro vzdělávání (dříve Národní ústav odborného vzdělávání) sledována již mnoho let. Tato publikace shrnuje informace o aktuálním stavu na trhu práce z hlediska uplatnitelnosti absolventů středního a vyššího odborného vzdělání a mapuje vývoj v míře nezaměstnanosti na základě srovnání výsledků za předchozí roky. Pozornost je tedy věnována také časovému srovnání v oblasti nezaměstnanosti absolventů a možnosti porovnání dílčích výsledků v rámci sledovaných kategorií vzdělání.

V souvislosti se sledováním nezaměstnanosti absolventů škol tato publikace vychází z **definice** vymezené zákonem o zaměstnanosti (zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů), podle níž patří mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání pouze ti nezaměstnaní absolventi, u nichž od úspěšného ukončení studia **uplynuly nejvýše dva roky**. Tato definice je v monitorování nezaměstnanosti absolventů škol využívána od roku 2005, a to bez ohledu na pozdější legislativní změny ve vymezení skupin ohrožených nezaměstnaností. Používání jednotné definice tak zajišťuje vzájemnou porovnatelnost a kontinuitu časových řad.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti ze dne 13. května 2004 již **pojem absolvent – uchazeč o zaměstnání nedefinuje**, ale vyčleňuje uchazeče, kterým je potřeba věnovat zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání. Do roku 2008 do této skupiny patřili absolventi středních škol v rámci kategorie „fyzické osoby do 25 let věku“. Absolventi vysokých škol byli uváděni samostatně. Mezi absolventy vysokých škol byli zároveň zařazeni jen ti absolventi, kteří měli maximálně dva roky od úspěšného ukončení studia a nebyli starší 30 let. Od 1. ledna **2009 je zvýšená péče věnována pouze mladým lidem do 20 let věku, což odpovídá maximálně době dvou let po ukončení středního vzdělání¹**.

Důsledky novely zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (platné od 1. 1. 2009) pro absolventy škol:

Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání je poskytována mladým lidem pouze do 20 let věku (dříve do 25, u vysokoškoláků do 2 let od absolvování, nejdéle však do 30 let věku).

Doba studia (soustavné přípravy na budoucí povolání) se již nezapočítává do náhradní doby zaměstnání (do roku 2008 se studium započítávalo jako náhradní doba zaměstnání v délce 6 měsíců).

Za **dlouhodobě nezaměstnaného** je považován uchazeč o zaměstnání, který je veden v evidenci déle než 5 měsíců (dříve déle než 6 měsíců).

Ve snaze získat co nejuvýstižnější ukazatel míry nezaměstnanosti absolventů škol vznikly další ukazatele – kromě celkového počtu nezaměstnaných absolventů evidovaných na úřadech práce se začalo pracovat také s počty absolventů – uchazečů o zaměstnání, kteří jsou „disponibilní“,² a s počty „čerstvých“ absolventů – uchazečů o zaměstnání, tj. absolventů pouze z uplynulého školního roku.

S problematikou sledování nezaměstnanosti je čtenář blíže seznámen v kapitole 3, kde zároveň získá informace o vývoji počtu absolventů v jednotlivých kategoriích vzdělání a míře nezaměstnanosti jejich absolventů. V souvislosti se sledováním nezaměstnanosti absolventů škol je třeba zdůraznit, že **tato publikace vychází především z údajů o „čerstvých absolventech – uchazečích o zaměstnání“, zabývá se tedy převážně absolventy v evidenci nezaměstnaných, kteří své studium ukončili v červnu 2013.**

¹ Zákon číslo **382/2008 Sb.** novelizuje od 1. 1. 2009 zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

²Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do nového zaměstnání. Údaj o disponibilních absolventech zahrnuje absolventy škol, kteří dokončili studium v posledních dvou letech.

V kapitole 4 je z hlediska míry nezaměstnanosti věnována pozornost jednotlivým kategoriím vzdělání. Čtenář zde nalezne informace o míře nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů v rámci skupin oborů, včetně srovnání s hodnotami za duben 2013. Hodnoty míry nezaměstnanosti opět vycházejí z údajů o čerstvých absolventech – uchazečích o zaměstnání evidovaných k 30. dubnu 2014. Ačkoliv se tato publikace primárně zaměřuje na monitorování nezaměstnanosti ve středním a vyšším odborném vzdělání, byly v rámci 4. kapitoly přiloženy také údaje za čerstvé absolventy vysokých škol.

V dalších kapitolách se publikace zaměřuje na míru nezaměstnanosti v rámci skupin oborů s nejvyšším počtem absolventů napříč sledovanými kategoriemi vzdělání a poskytuje informace o uplatnění absolventů škol v jednotlivých krajích (tyto informace jsou zároveň k dispozici v přílohách na konci publikace).

Publikace je také doplněna dílčími údaji o nezaměstnanosti mladých lidí, vycházejících z Výběrového šetření pracovních sil (dále VŠPS) z roku 2013, které čtenáři slouží jako dodatečný zdroj v monitorování a sledování nezaměstnanosti. Výsledky z VŠPS z roku 2013 jsou přiloženy také z toho důvodu, že v roce 2012 došlo ve sledování nezaměstnanosti absolventů škol ke zkreslení v důsledku zavedení státní maturitní zkoušky v roce 2011. Neúspěšnost u maturitních zkoušek vedla k vyčlenění neúspěšných studentů mimo statistiky absolventů – uchazečů o zaměstnání a jsou zde začleněni pouze ti absolventi, kteří své studium úspěšně dokončili. Vzhledem k tomu, že ti studenti, kteří neudělali státní maturitní zkoušku, jsou zejména jedinci se slabšími studijními výsledky, míra nezaměstnanosti by tak pravděpodobně nabývala vyšších hodnot.

V podrobnějším členění podle jednotlivých oborů vzdělání je míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů k dispozici také v Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz, v sekci Absolventi a trh práce, v tématu Zaměstnanost a nezaměstnanost na dynamické stránce **Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání**.

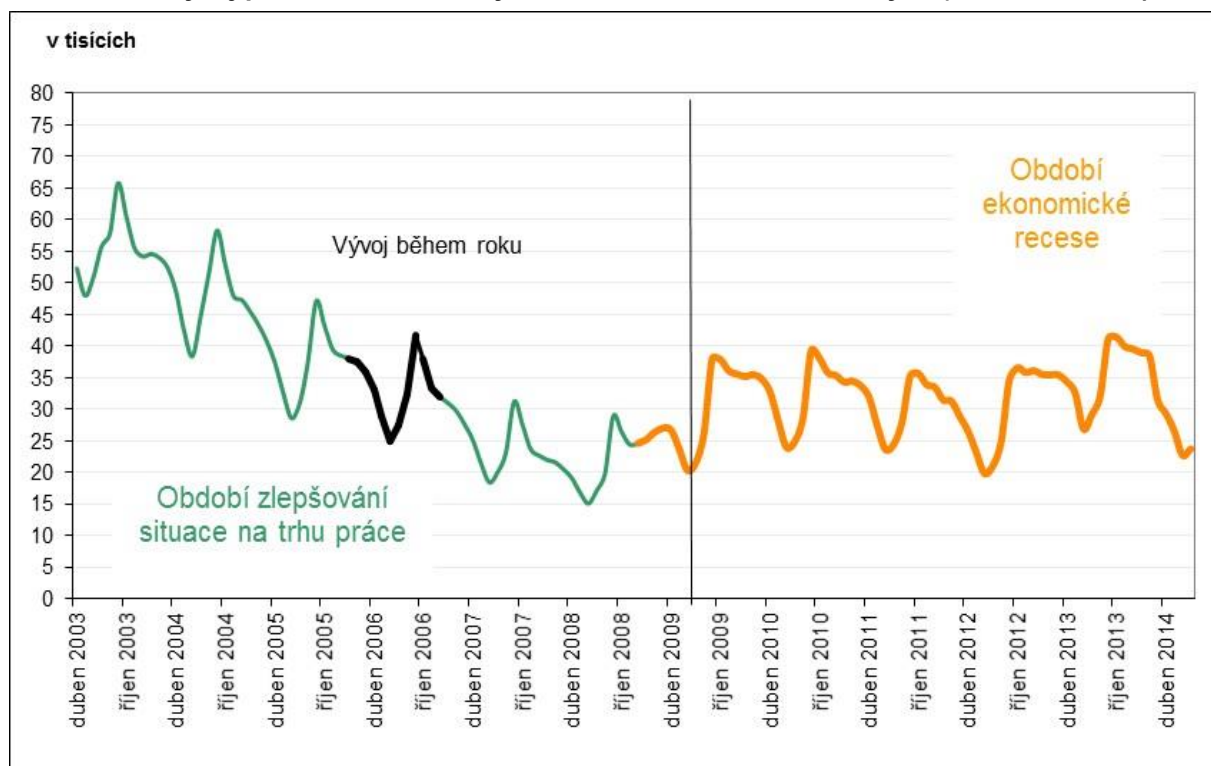
2. Nezaměstnanost absolventů škol a hospodářská krize

Nezaměstnanost absolventů škol je výrazným způsobem determinována ekonomickou situací ve společnosti. V souvislosti s nezaměstnaností hrají svou roli také další faktory, jako například stav nabídky volných pracovních pozic, poměr nabídky a poptávky po pracovní síle na trhu práce, sladění potřeb a požadavků zaměstnavatelů na kvalifikaci pracovníků. Na nezaměstnanost má dopad také vývoj vzdělanostní struktury ve společnosti, preference a požadavky zaměstnavatelů na dosaženou úroveň vzdělání a počet absolventů škol vstupujících na pracovní trh.

V dnešní době můžeme absolventy škol z hlediska jejich uplatnitelnosti a ohrožení nezaměstnaností chápat jako jednu z významných rizikových skupin na pracovním trhu. Tato skupina je charakteristická minimálními pracovními zkušenostmi. Absolventi škol si ve většině případů hledají své první skutečné zaměstnání, nemají tedy dostatečně rozvinuté pracovní návyky. Hlavním znevýhodněním absolventů škol vstupujících na trh práce je především nedostatečná praxe a absence pracovních zkušeností, na které kladou zaměstnavatelé velký důraz.

Míra nezaměstnanosti mezi absolventy škol měla do roku 2008 klesající charakter. Ve snižující se míře nezaměstnanosti se projevil především zájem zaměstnavatelů o absolventy technických oborů. Výraznou roli hrála také akcentace vysokoškolského vzdělání a nárůst počtu absolventů vysokých škol. V důsledku příznivých ekonomických podmínek a zlepšující se situace na pracovním trhu zaměstnavatelé ve větším měřítku přijímali na nabízené pracovní pozice absolventy škol, přestože měli minimální pracovní zkušenosti a nedostatečnou praxi. Zaměstnavatelé se také začali více angažovat ve spolupráci se školami (ať již z hlediska participace ve výuce zaměřené na praxi, nebo finanční podporou na zajištění moderního technického zázemí, exkurzemi do firem) a podporou studentů v některých oborech, mezi kterými si vybírali potenciální pracovníky na volné pozice.

Obrázek 2.1 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých (4/2003 – 8/2014)

Na snižování nezaměstnanosti absolventů škol měl výrazný vliv také vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Dotace z evropských fondů umožnily rozvíjení vzdělávací soustavy v ČR, zvyšování kvalifikace pracovní síly na trhu práce a jejich

uplatnitelnosti. Příliv zahraničních investic umožnil vznik nových pracovních pozic, zejména ve zpracovatelském průmyslu. V souvislosti se snižováním nezaměstnanosti absolventů škol v ČR sehrály svou roli také některé legislativní a metodické změny. Za prvé došlo v roce 2005 ke změně v definici absolventa – uchazeče o zaměstnání. Tímto statutem disponovaly osoby, které měly maximálně 2 roky pracovních zkušeností po úspěšném ukončení studia. Legislativní změny přinesly úpravy v nároku na podporu v nezaměstnanosti. V důsledku novelizace mohla být podpora v nezaměstnanosti přiznána jen osobám, které vykonávaly zaměstnání či jinou výdělečnou činnost alespoň 12 měsíců v posledních třech letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

Situace se změnila na podzim roku 2008, v době nástupu ekonomické krize doprovázené výrazným propadem hospodářského a ekonomického růstu. Ekonomický tlak na zaměstnavatele vedl k propouštění zaměstnanců a omezení náborové politiky. Některé firmy a podnikatelské subjekty byly v důsledku nepříznivých ekonomických podmínek nuceny zcela ukončit svou činnost. Propad v ekonomice měl negativní vliv také na kooperaci zaměstnavatelů a škol. V důsledku ekonomických tlaků již zaměstnavatelé nemohli školy finančně podporovat v takové míře, jako před nástupem ekonomické krize. V souvislosti s omezením nábora nových pracovníků se tak výrazným způsobem snížila možnost uplatnění absolventů škol vstupujících na trh práce. Zaměstnavatelé si totiž začali vybírat spíše kvalifikované pracovníky s praxí a předchozími pracovními zkušenostmi. Rizikovitost nezaměstnanosti se tak v rámci této skupiny na pracovním trhu poměrně výrazným způsobem zvýšila. Nástupem ekonomické krize v roce 2008 byl pravidelný cyklický vývoj počtu nezaměstnaných absolventů narušen.

S růstem rizikovosti nezaměstnanosti mezi absolventy škol a s rychle se měnícími podmínkami na pracovním trhu se nicméně poměrně jasně prokázalo, že vzdělávací systém musí profilovat absolventy „šířeji“, aby byli schopni se lépe prosadit na pracovním trhu a lépe reagovat na měnící se požadavky zaměstnavatelů a jejich potřeb. Jestliže budou absolventům v rámci formálního vzdělávání poskytnuty širší základy, budou schopni snáze měnit zaměstnání a budovat si svou profesní dráhu. Širší profilace v rámci formálního vzdělávání vybaví absolventa škol co nejširším okruhem kompetencí (především těch klíčových) a flexibilitou, jež zvýší šance na uplatnitelnost absolventů škol. Riziko nezaměstnanosti by naopak v důsledku širokého záběru absolventů škol mělo poklesnout.

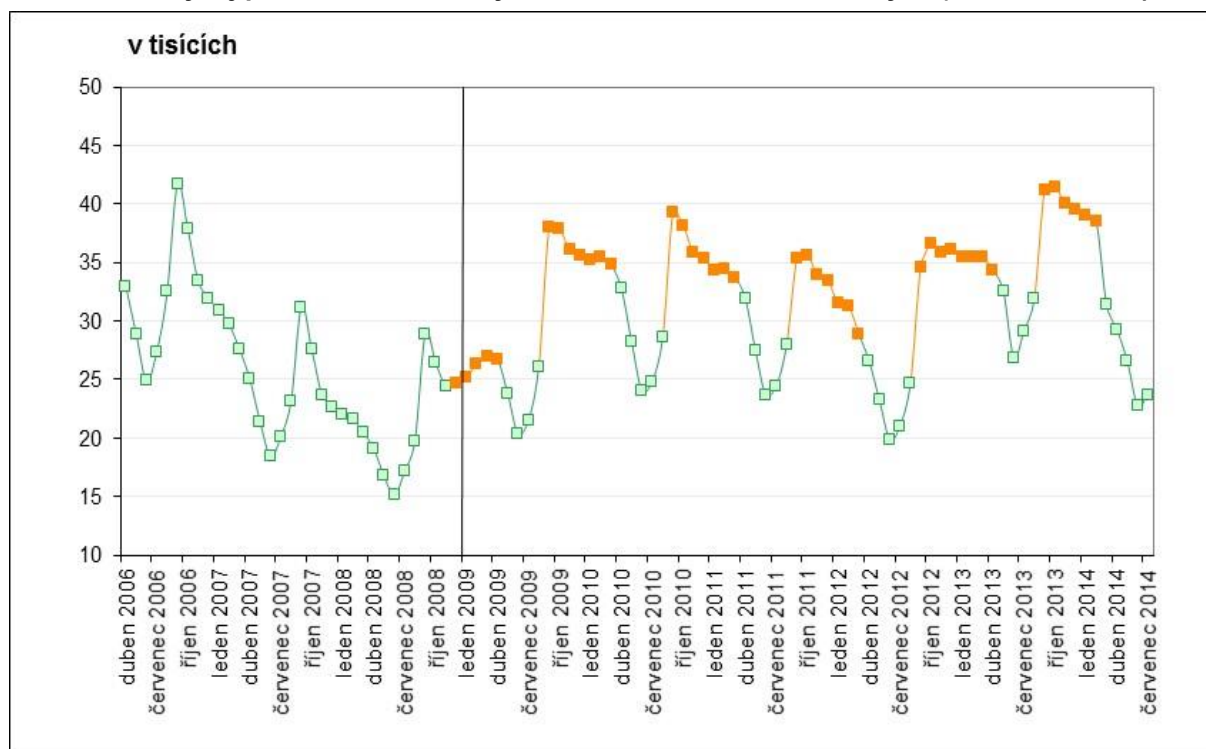
V souvislosti s rizikem nezaměstnanosti a uplatnitelností absolventů škol je však třeba podotknout, že sami zaměstnavatelé často očekávají spíše úzce profilovanou pracovní sílu pro konkrétní nabízené pozice. V důsledku širší profilace absolventů škol tak zaměstnavatelé nejsou mnohdy plně spokojeni s kvalitami absolventů vstupujících na trh práce a považují je za nedostatečně připravené. Takovéto negativní vnímání připravenosti absolventů škol se pak odráží v preferenci absolventů škol jako potenciální pracovní síly a snižuje možnosti jejich uplatnitelnosti na trhu práce.

Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů zachycuje obrázek 2.1. Ačkoliv jsou z grafu patrné pravidelné nárůsty v počtech nezaměstnaných absolventů, které jsou způsobené přílivem nových absolventů na trh práce po ukončení školy, můžeme vidět, že od roku 2003 do poloviny roku 2009 má vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol klesající charakter. K výraznému nárůstu v počtu nezaměstnaných absolventů dochází na přelomu roku 2008/2009. Vzhledem k nepříznivým ekonomickým podmínkám, omezení náborové politiky zaměstnavateli a hromadnému propouštění z firem je absorpce nezaměstnaných absolventů trhem práce pozvolnější, než tomu bylo v předchozích letech. To je velmi dobře patrné z následujících statistik. V období mezi zářím 2011 a dubnem 2012 si našlo pracovní uplatnění přibližně 8 700 absolventů škol, kteří byli evidováni na úřadech práce jako nezaměstnaní. V letech 2012 - 2013 je počet nezaměstnaných absolventů, kteří si byli ve stejném období schopni nalézt pracovní uplatnění, daleko nižší. Mezi zářím 2012 a dubnem 2013 si našlo zaměstnání pouze kolem 250 absolventů škol. Rozdíl je tedy oproti předchozímu sledovanému období poměrně markantní. Jestliže se podíváme na aktuální čísla za rok 2014, můžeme v uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce vidět určité zlepšení. Od září 2013 do dubna 2014 si našlo pracovní uplatnění 11 800 absolventů

evidovaných jako nezaměstnaní. Počty nezaměstnaných absolventů škol v podzimních měsících v roce 2014 jsou však ve srovnání s předchozími roky stále vysoké.

Uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce je paradoxně do určité míry pozitivně ovlivněna demografickým stárnutím populace. Dlouhodobý pokles v populační síle ročníků a snižující se míra porodnosti je již dobře patrná na počtech studentů středních škol a pomalu se začíná projevovat i ve snižujícím se počtu absolventů vstupujících na trh práce. Tyto demografické procesy by tedy ve výsledku měly teoreticky utlumit konkurenční boje absolventů škol při hledání pracovního uplatnění na trhu práce a snížit tak riziko nezaměstnanosti. Situaci však v tomto ohledu poněkud komplikuje akcentace vysokoškolského vzdělání a dlouhodobý vývoj vzdělanostní struktury v České republice. Po dlouhou dobu platilo pravidlo, že s vyšším dosaženým vzděláním klesá riziko nezaměstnanosti. Nárůst počtu osob s vysokoškolským vzděláním však zapříčinil to, že se možnost uplatnění vysokoškoláků snížilo právě kvůli rostoucí konkurenci. S tím souvisí i skutečnost, že si zaměstnavatelé stěžují na nedostatek pracovní síly, zejména v rámci některých oborů v sekundárním sektoru.

Obrázek 2.2 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých (4/2006 – 7/2014)

Vývoj počtu absolventů škol a nezaměstnaných absolventů v evidenci na úřadech práce výrazně ovlivnilo také zavedení státní maturitní zkoušky na jaře 2011. Její zavedení mělo vliv na data týkající se počtu absolventů a počtu nezaměstnaných absolventů – “maturantů” všech kategorií vzdělání (K, M, L/0, L/5).

Mladí lidé, kterým se nepodařilo na střední škole studium úspěšně dokončit a získat maturitu, nejsou mezi nezaměstnanými absolventy evidováni. Tímto statutem disponují pouze ty osoby, které úspěšně ukončily studium a jsou maximálně dva roky po ukončení školy. Studenti, kteří předčasně odešli ze školy, případně ukončili své studium, aniž by úspěšně složili maturitní zkoušky, nemohou být za absolventy vůbec považováni. Tito lidé většinou končí v evidenci úřadů práce jako osoby s ukončeným základním vzděláním a mají jen malou pravděpodobnost, že se na trhu práce budou schopni prosadit a nalézt zde uplatnění. Pokud se podíváme například na úspěšnost u maturitních zkoušek, můžeme zjistit, že podíl studentů, kteří byli u maturitních zkoušek neúspěšní, není nikterak malý. V roce 2014 bylo u maturitních zkoušek neúspěšných 18,7 % studentů.

3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol

V rámci této kapitoly bude věnována pozornost vývoji v počtu absolventů škol v rámci středního a vyššího odborného vzdělávání, problematice jejich uplatnitelnosti a nezaměstnanosti a faktorům, které nezaměstnanost absolventů škol ovlivňují. Na následujících stránkách budou zároveň předloženy a vysvětleny základní pojmy, se kterými je zapotřebí se seznámit a jež s problematikou nezaměstnanosti absolventů škol velmi úzce souvisí.

3.1 Počty absolventů škol

Jedním ze základních faktorů ovlivňujících počty nezaměstnaných absolventů a vypočtenou míru nezaměstnanosti této skupiny na pracovním trhu, jsou počty absolventů škol. Informace o počtech absolventů škol byly původně uváděny ve statistikách zpracovávaných Ústavem pro informace ve vzdělávání. Sbíráni údajů o absolventech škol následně převzalo MŠMT, které potřebná data shromažďuje každý rok na podzim.

Do roku 2003 byly nejvyšší počty absolventů škol zaznamenávány v rámci oborů středního vzdělání s výučním listem. Od roku 2003 dochází v této kategorii vzdělání k pravidelnému poklesu v počtech jejích absolventů, a naopak roste počet absolventů v rámci oborů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou. Tyto obory jsou tak z hlediska počtu svých absolventů od roku 2004 do současnosti nejvíce zastoupené.

V předchozí kapitole bylo v souvislosti s vývojem vzdělanostní struktury absolventů škol a jejich mírou nezaměstnanosti zmíněno demografické stárnutí populace. Vliv demografického stárnutí a pokles v populační síle ročníků jsou dobře patrné i na níže přiloženém grafu (viz obrázek 3.1), který znázorňuje počty absolventů škol v rámci jednotlivých kategorií vzdělání v letech 2003 - 2014. Z grafu je poměrně dobře patrný pokles v počtech absolventů prakticky ve všech kategoriích vzdělání. Výjimkou je gymnaziální a vyšší odborné vzdělání, kde jsou počty absolventů poměrně ustálené a nedochází zde k výrazným poklesům.

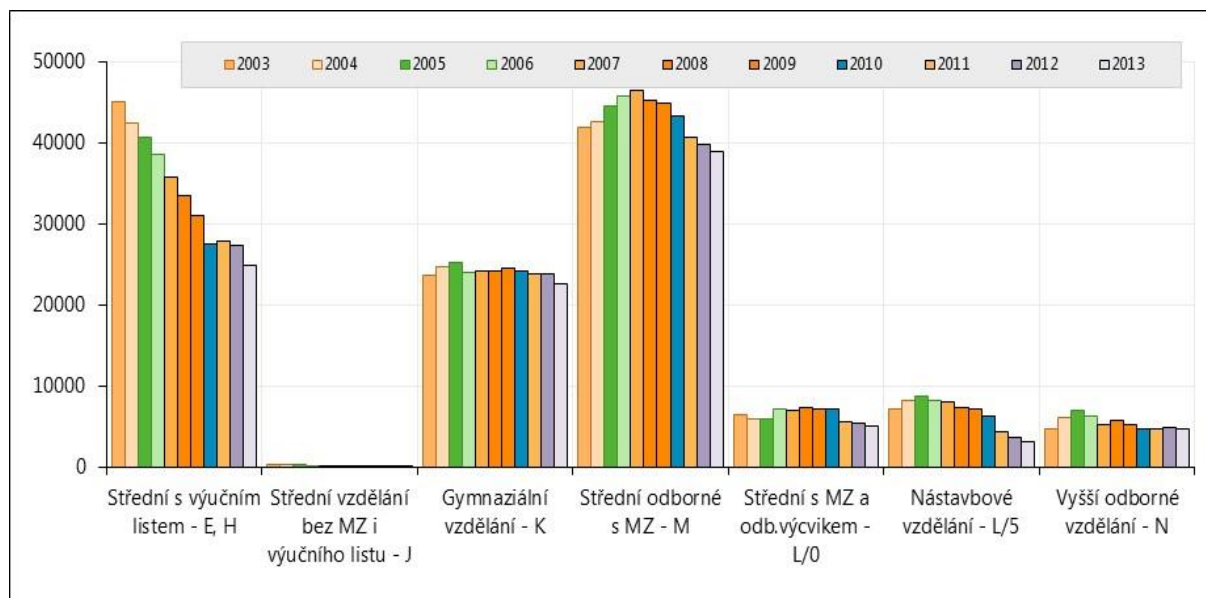
V roce 2013 ukončilo denní studium 91 837 absolventů středních škol. Nejvíce zastoupenou kategorií vzdělání z hlediska počtu absolventů tvoří střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou – v této skupině je za rok 2013 evidováno 38 939 absolventů (42,4 %). Druhou nejpočetnější skupinou jsou absolventi oborů středního vzdělání s výučním listem (24 994, 27,2 %). Třetí nejvíce zastoupenou skupinou jsou absolventi gymnázií (22 686, 24,7 %). Ostatní kategorie vzdělání jsou zastoupené spíše okrajově. V rámci středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem je evidováno 5 164 osob (5,6 %). Nejméně jsou zastoupeni absolventi středního vzdělání bez maturity i výučního listu (54, 0,1 %). Pokud se podíváme na počty absolventů středních škol, kteří pokračovali ve studiu v rámci nástavbového nebo vyššího odborného vzdělání, můžeme vidět, že v případě nástavbového vzdělání je v roce 2013 evidováno 3 238 absolventů, v případě vyššího odborného vzdělání 4 819 absolventů.

Již bylo řečeno, že absolventi s výučním listem byli do roku 2003 ve srovnání s ostatními kategoriemi vzdělání nejpočetnější skupinou. V důsledku ztráty zájmu o obory s výučním listem a naopak rostoucí preferencí středního odborného vzdělání s maturitou jsou od roku 2004 nejvíce zastoupeni absolventi se středním odborným vzděláním. Podívejme se na tyto dvě nejvíce zastoupené kategorie vzdělání více zblízka. Z obrázku 3.1 je od roku 2003 poměrně dobře patrný kontinuální pokles v počtu absolventů s výučním listem, nicméně ještě v roce 2004 je jejich zastoupení ve srovnání s absolventy se středním odborným vzděláním velmi podobné. K výraznější změně dochází v letech 2005 - 2007, kdy početní základna absolventů odborného vzdělání s maturitou dále narůstá (v roce 2007 dosahuje tato kategorie vzdělání nejvyšší hodnoty – 46 511 absolventů), naopak absolventů s výučním listem ubývá v důsledku klesajícího zájmu o učební obory a demografického poklesu. V případě odborného vzdělání s maturitou je zásah demografického vývoje a snižující se

počet absolventů patrný v roce 2008, kdy i v této kategorii vzdělání dochází k dlouhodobému poklesu. Určitou roli v poklesu absolventů středního odborného vzdělání hraje také zavedení státní maturitní zkoušky na jaře 2011, jež vedla k nižší úspěšnosti maturantů u závěrečných zkoušek. Ve srovnání s učebními obory však pokles v počtech absolventů odborného vzdělání s maturitní zkouškou není natolik výrazný, rozdíly v počtech absolventů v obou kategoriích vzdělání rok od roku narůstají. Jestliže srovnáme počty absolventů s výučním listem a absolventy odborného vzdělání s maturitní zkouškou v roce 2013, rozdíl v zastoupení činí 13 945 osob.

Obrázek 3.1 Přehled o počtech absolventů středních a vyšších odborných škol

Vliv demografického vývoje na vzdělanostní strukturu a počty absolventů je dobře patrný i z meziročního srovnání počtu absolventů středních škol. Celkový počet absolventů středních škol se v letech 2012 - 2013 snížil o zhruba 4 751 lidí (pokles o 5,2 %). Pokud srovnáme celkové počty absolventů v roce 2013 se situací v roce 2011, rozdíl činí 6 342 osob (pokles o 6,9 %), ve srovnání s rokem 2010 dokonce 10 578 (pokles o 11,5 %)

Výraznější poklesy v počtech absolventů kategorie L/0 (absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem) a L/5 (absolventi nástavbového vzdělání) v roce 2011 jsou, stejně jako je tomu v případě absolventů středního odborného vzdělání s maturitou, do určité míry ovlivněny zavedením státních maturitních zkoušek.

Tabulka 3.1 Počty absolventů škol 2003 – 2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Střední s výučním listem - E, H	45 048	42 421	40 752	38 559	35 802	33 547	31 082	27 558	27 972	27 310	24 994
Střední vzdělání bez MZ i výučního listu - J	429	322	340	205	112	63	57	46	59	41	54
Gymnaziální vzdělání - K	23 659	24 694	25 309	24 001	24 193	24 284	24 499	24 198	23 862	23 888	22 686
Střední odborné s MZ - M	41 987	42 687	44 581	45 872	46 511	45 298	44 980	43 372	40 679	39 825	38 939
Střední s MZ a odb.výcvikem - L/0	6 420	5 962	6 008	7 200	6 933	7 367	7 161	7 241	5 607	5 524	5 164
CELKEM	117 543	116 086	116 990	115 837	113 551	110 559	107 779	102 415	98 179	96 588	91 837
Nástavbové vzdělání - L/5	7 272	8 332	8 790	8 306	8 142	7 369	7 266	6 253	4 422	3 727	3 238
Vyšší odborné vzdělání - N	4 701	6 075	7 025	6 338	5 310	5 774	5 186	4 663	4 657	4 926	4 819

N - bez konzervatoří

3.2 Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi

Počty nezaměstnaných absolventů škol jsou evidovány prostřednictvím úřadů práce a následně vykazovány MPSV v měsíčních statistikách nezaměstnanosti. Nezaměstnanost absolventů škol je dále detailněji sledována v rámci pololetních statistik absolventů, vždy k 30. září a 30. dubnu příslušného roku. Počty nezaměstnaných absolventů jsou v září vždy vyšší, jelikož v té době kulminují počty nových absolventů vstupujících na trh práce, kteří v červnu téhož roku úspěšně ukončili své studium - ne všem se však v této době podaří na pracovním trhu okamžitě prosadit. Hodnoty z dubna jsou pro sledování nezaměstnanosti absolventů vhodnější, protože od ukončení studia na škole uplynula delší doba, během které si absolventi byli schopni uplatnění na trhu práce nalézt. V průběhu těchto měsíců došlo k absorpci absolventů z června předchozího roku trhem práce a počty nezaměstnaných nejsou tak vysoké, jako je tomu v září při nástupu na pracovní trh.

V této kapitole jsou používány celkové (měsíční) počty nezaměstnaných absolventů škol, zjišťované MPSV pro statistické účely. Jedná se o absolventy a mladistvé, kteří úspěšně ukončili studium v posledních dvou letech předcházejících okamžiku zjišťování.

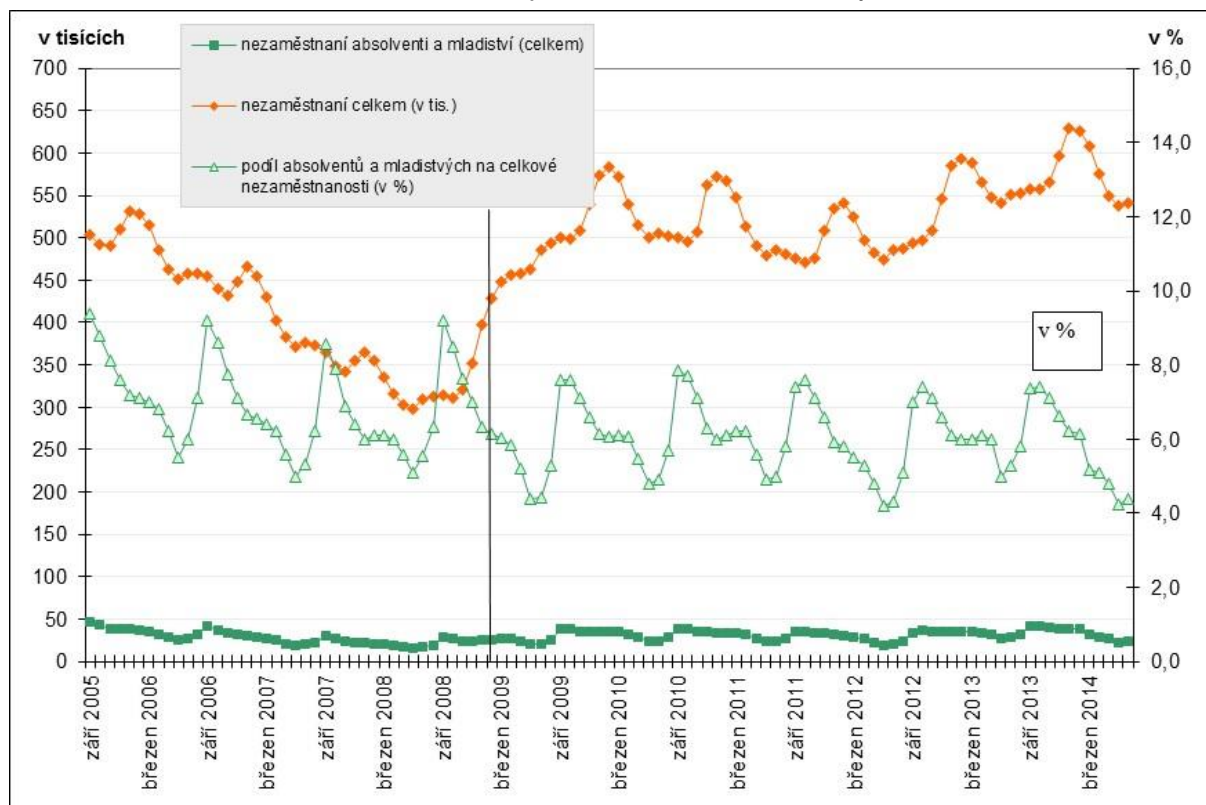
Celkový počet nezaměstnaných absolventů (a rovněž i podíl počtu nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti) a jeho vývoj je ovlivněn následujícími faktory:

- **Úroveň celkové nezaměstnanosti**, jelikož jsou absolventi škol nepříznivými ekonomickými podmínkami a vývojem na trhu práce ohrožováni nezaměstnaností ve větší míře, než zkušení pracovníci, a patří mezi jednu z nejvýznamnějších rizikových skupin na trhu práce. Rostoucí celková nezaměstnanost vede k rostoucí nezaměstnanosti absolventů škol, přičemž její úroveň je vždy vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti.
- **Cyklem školního roku**, kdy se počet absolventů hledajících práci každoročně začne zvyšovat v červnu s koncem školního roku. Svého maxima dosahuje v září, od října se postupně opět snižuje a minimální hodnoty dosahuje v dubnu a květnu.
- **Požadavkem několikaleté praxe** ze strany zaměstnavatelů. Absolventi škol jsou ve srovnání se zkušenými pracovníky v nevýhodě, jelikož nedisponují prakticky žádnými pracovními zkušenostmi.
- V některých případech hraje svou roli **nesprávná volba další vzdělávací cesty absolventů základní škol, způsobená nesprávným odhadem budoucí situace na trhu práce** nebo **náhlým obratem v hospodářském vývoji zvoleného odvětví, oboru činnosti**.
- **Rozšířením nabídky terciárního vzdělávání**, díky čemuž narůstá podíl absolventů středních škol pokračujících v dalším vzdělávání a klesá podíl absolventů vstupujících po ukončení střední školy na trh práce.
- **Demografickým vývojem a stárnutím populace**, který vede ke snižování počtu žáků a absolventů ve vzdělávací sféře.
- **Zavedením státní maturitní zkoušky**, která způsobila pokles počtu absolventů s maturitní zkouškou.

Nezaměstnanost absolventů škol je v zásadě odrazem ekonomické situace v ČR a situací na pracovním trhu. Na níže přiloženém grafu (obrázek 3.2) je zobrazen vývoj celkové nezaměstnanosti a nezaměstnanosti absolventů škol v období 2005 - 2014. Jestliže se podíváme na vývoj celkové nezaměstnanosti, můžeme vidět, že v období let 2005 - 2008 dochází k jejímu poklesu a počet nezaměstnaných osob se snižuje. Situace se výrazně mění na podzim 2008 s příchodem ekonomické krize, kdy dochází k výraznému nárůstu celkové nezaměstnanosti způsobené propouštěním zaměstnanců a omezení náborové politiky ve firmách. K určitému zlepšení dochází v letech 2010 - 2012, kdy se počty nezaměstnaných osob opět mírně snižují. U křivky zobrazující celkovou nezaměstnanost jsou sice patrné pravidelné výkyvy, ty jsou však odrazem sezonní nezaměstnanosti v zimních měsících –

s růstem počtu nezaměstnaných v tomto období dochází vždy k následnému poklesu na jaře, přibližně na stejnou úroveň jako před projevem sezonní nezaměstnanosti. Po mírném poklesu celkové nezaměstnanosti v letech 2010 - 2012 nicméně dochází k jejímu opětovnému růstu v létě 2013. Z grafu je zároveň dobře patrné, že po odeznění sezonní nezaměstnanosti v roce 2013 již nejsou počty nezaměstnaných na podobné úrovni jako před tímto obdobím - v rámci sledovaného období (září 2005 – červenec 2014) jsou hodnoty poprvé vyšší. V roce 2014 přesto dochází po období sezonní nezaměstnanosti k mírnému poklesu – v červenci 2014 je evidováno 541 364 nezaměstnaných.

Obrázek 3.2 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů, nezaměstnaných celkem a podílu absolventů na celkové nezaměstnanosti (září 2005 – červenec 2014)

Podobný vývoj můžeme sledovat i v případě nezaměstnanosti absolventů škol. Do roku 2008 se počty nezaměstnaných absolventů také snižovaly. V září 2005 bylo evidováno 47 094 nezaměstnaných absolventů, v září 2006 to bylo jen 41 722 absolventů. O dva roky později, tedy v září 2008, klesl počet nezaměstnaných absolventů na 28 885. Pokud však srovnáme situaci se zářím v roce 2009, můžeme vidět, že v počtu nezaměstnaných absolventů dochází k silnému nárůstu. V září 2009 úřady práce evidovaly 38 026 nezaměstnaných absolventů, v období 2008 - 2009 tak přibylo v evidenci nezaměstnaných absolventů 9 141 osob. Stejně jako v případě celkové nezaměstnanosti dochází i v nezaměstnanosti absolventů v období 2010 - 2012 k určitému zlepšení. V září 2010 bylo na úřadech práce zaregistrováno 39 312 nezaměstnaných absolventů, v září 2012 pouze 34 599. Ve 4. čtvrtletí 2012 však opět dochází ke zhoršení situace – absolventi nalézají pracovní uplatnění jen minimálně, pokud zaměstnavatelé nabírají novou pracovní sílu, mají zájem spíše o zkušené pracovníky. K mírnému zlepšení dochází v březnu 2014, kdy je oproti předchozímu roku v témže období méně nezaměstnaných absolventů (35 438 v březnu 2013, 31 434 v březnu 2014).

Tabulka 3.2 Počet nezaměstnaných absolventů včetně mladistvých (v tis.) a podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti (v %) v jednotlivých měsících let 2007 – 2014

	Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých (v tisících)								Podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v %)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
leden	31,0	22,0	25,2	35,2	34,3	31,5	35,5	39,0	6,7	6,0	6,3	6,1	6,0	5,9	6,1	6,2
únor	29,7	21,6	26,4	35,5	34,5	31,3	35,5	38,5	6,5	6,1	6,1	6,1	6,1	5,8	6,0	6,2
březen	27,6	20,5	27,0	34,9	33,8	28,9	35,4	31,4	6,4	6,1	6,0	6,1	6,2	5,5	6,0	5,2
duben	25,1	19,1	26,7	32,8	32,0	26,6	34,4	29,3	6,2	6,0	5,9	6,1	6,2	5,3	6,1	5,1
květen	21,4	16,8	23,8	28,2	27,5	23,2	32,6	26,6	5,6	5,6	5,2	5,5	5,6	4,8	6,0	4,8
červen	18,4	15,1	20,3	24,0	23,7	19,9	26,9	22,8	5,0	5,1	4,4	4,8	4,9	4,2	5,0	4,2
červenec	20,1	17,2	21,5	24,9	24,5	21,0	29,1	23,7	5,3	5,5	4,4	4,9	5,0	4,3	5,3	4,4
srpen	23,1	19,7	26,1	28,6	28,0	24,7	31,9		6,2	6,3	5,3	5,7	5,8	5,1	5,8	
září	31,2	28,9	38,0	39,3	35,3	34,6	41,2		8,6	9,2	7,6	7,9	7,4	7,0	7,4	
říjen	27,6	26,5	38,0	38,1	35,7	36,6	41,5		7,9	8,5	7,6	7,7	7,6	7,4	7,4	
listopad	23,7	24,4	36,1	35,8	33,9	35,9	40,0		6,9	7,6	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	
prosinec	22,7	24,6	35,6	35,4	33,5	36,1	39,5		6,4	7,0	6,6	6,3	6,6	6,6	6,6	
Průměr za celý rok	25,1	21,4	28,7	32,7	31,4	29,2	35,3		6,5	6,6	6,0	6,2	6,2	5,8	6,2	

	Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých (v tisících)								Podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v %)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
duben	25,1	19,1	26,7	32,8	32,0	26,6	34,4	29,3	6,2	6,0	5,9	6,1	6,2	5,3	6,1	5,1
září	31,2	28,9	38,0	39,3	35,3	34,6	41,2		8,6	9,2	7,6	7,9	7,4	7,0	7,4	
Průměr za celý rok	25,1	21,4	28,7	32,7	31,4	29,2	35,3		6,5	6,6	6,0	6,2	6,2	5,8	6,2	

Jestliže se podíváme na celoroční průměrné podíly absolventů na celkové nezaměstnanosti v tabulce 3.2, jsou z hodnot poměrně dobře patrné cyklické výkyvy, které se zmírňují s dozníváním ekonomické krize a období recesí. V roce 2011 je průměrná nezaměstnanost absolventů 6,2 %, v roce 2012 pak 5,8 % a v roce 2013 opět 6,2 %. V důsledku poklesu podílu nezaměstnaných absolventů v posledních monitorovaných měsících roku 2014 (duben až červenec) - oproti situaci v roce 2013, se dá v roce 2014 očekávat celoroční pokles v nezaměstnanosti absolventů.

Pokud bychom uvažovali o celoročních průměrných podílech nezaměstnaných absolventů z dlouhodobého pohledu, dá se říci, že míra nezaměstnanosti mezi absolventy vykazuje mírně klesající tendenci. V roce 2007 byl podíl nezaměstnaných absolventů 6,5 %, v roce 2013 mírně nižší, a to 6,2 %.

3.3 Počty nezaměstnaných absolventů škol a používané definice absolventa – uchazeče o zaměstnání

MPSV v současné době sleduje tři ukazatele počtu nezaměstnaných absolventů.

1. „Všichni evidovaní absolventi – uchazeči o zaměstnání“

Do této skupiny patří podle definice z roku 2005: uchazeči o zaměstnání – fyzické osoby do 25 let věku, kteří mají nejvýše dva roky od ukončení školy, absolventi vysokých škol pak nejdéle do 30 let věku. **Data tohoto ukazatele byla prezentována v předchozích částech publikace.**

V souvislosti s monitorováním nezaměstnanosti absolventů škol byly v roce 2000 zkonstruovány další ukazatele nezaměstnanosti, které jsou z hlediska analýzy úspěšnosti absolventů škol na pracovním trhu více relevantní a směrodatné – počty disponibilních nezaměstnaných absolventů a počty nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů (viz níže).

2. „Disponibilní“ nezaměstnaní absolventi

Tento ukazatel představuje počet „všech absolventů – uchazečů o zaměstnání“, který je očištěn o ty absolventy, kteří z různých důvodů nejsou schopni ihned nastoupit do zaměstnání.³

3. Nezaměstnaní „čerství“ absolventi

V souvislosti se sledováním míry nezaměstnanosti absolventů škol se začaly využívat údaje zahrnující nezaměstnané „čerstvé“ absolventy, mezi něž patří pouze ti, kteří úspěšně ukončili školu v období od 1. května předcházejícího roku do 30. dubna roku zjišťování (tedy ti, kteří ukončili studium v uplynulých dvanácti měsících před okamžikem zjišťování a byli evidováni na úřadu práce k 30. dubnu 2014).

Údaje o nezaměstnanosti absolventů zahrnující absolventy posledního roku („čerstvé“ absolventy) jsou v současné době nevhodnější pro posuzování situace absolventů škol, protože **tímto způsobem lze nejkorektněji stanovit míru nezaměstnanosti. Z tohoto důvodu vychází analýzy v dalších kapitolách této studie právě z těchto hodnot.**

V níže přiložených tabulkách jsou pro možnost porovnání uvedeny počty „všech evidovaných absolventů – uchazečů o zaměstnání“ a počty nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů v rámci sledovaných kategorií vzdělání. Počty vždy vycházejí z hodnot k 30. dubnu sledovaného roku v období 2006 – 2014. Od roku 2008 jsou počty absolventů kategorie vzdělání L/0 a L/5 uváděny zvlášť.

Tabulka 3.3 Počet všech evidovaných nezaměstnaných absolventů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Střední s výučním listem - E, H	11 296	7 074	4 463	8 178	10 073	8 970	7 505	10 688	7 529
Střední s MZ a odb.výcvikem - L/0	3 270	2 624	875	1 354	1 841	1 897	1 195	1 493	1 221
Nástavbové vzdělání - L/5			1 104	1 656	2 395	2 047	1 382	1 610	993
Střední odborné s MZ - M	7 928	5 877	4 349	5 902	7 514	7 823	5 950	8 489	7 121
Gymnaziální vzdělání - K	1 699	1 216	902	913	1 189	1 222	1 090	1 466	1 464
Vyšší odborné vzdělání - N	897	676	463	585	679	676	515	791	714

Tabulka 3.4 Počet nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Střední s výučním listem - E, H	6 402	4 049	2 487	4 512	6 030	5 162	4 678	7 483	4 438
Střední s MZ a odb.výcvikem - L/0	2 069	1 726	523	776	1 214	1 161	695	1 068	734
Nástavbové vzdělání - L/5			652	965	1 577	1 291	780	1 105	599
Střední odborné s MZ - M	4 905	3 575	2 637	3 554	4 779	4 965	3 680	5 895	4 502
Gymnaziální vzdělání - K	1 118	768	615	587	735	781	739	971	987
Vyšší odborné vzdělání - N	678	443	316	392	462	438	367	584	493

3.4 Míra nezaměstnanosti absolventů škol

Z hlediska sledování uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce jsou absolutní počty nezaměstnaných absolventů a míra nezaměstnanosti absolventů nejčastěji využívanými ukazateli. Z hlediska relevance a validity je však míra nezaměstnanosti vhodnějším ukazatelem.

Pokud bychom se při sledování nezaměstnanosti absolventů škol opírali pouze o počty evidovaných absolventů – uchazečů o zaměstnání, mohlo by dojít k určitému zkreslení, jelikož v rámci toho ukazatele není zohledněn celkový počet absolventů. V souvislosti s monitorováním nezaměstnanosti absolventů škol pak může poměrně snadno docházet

³Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za disponibilní se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené.

k situaci, kdy jsou označeny jako „problematické“ ty obory, nebo skupiny oborů, které jsou z hlediska počtu absolventů více zastoupené a je zde proto také evidováno více nezaměstnaných absolventů, než je tomu v ostatních sledovaných oblastech. V tomto ohledu je relevantnějším ukazatelem **míra nezaměstnanosti absolventů**, která je dána podílem **absolventů – uchazečů o zaměstnání** (nezaměstnaných absolventů) konkrétního druhu přípravy (kategorie vzdělání), skupiny oborů či oboru vzdělání **k celkovému počtu absolventů** (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i pokračujících v dalším vzdělávání) v daném druhu přípravy (kategorii vzdělání), v dané skupině oborů či v daném oboru vzdělání. **Hodnota míry nezaměstnanosti vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.**⁴

Pro možnost porovnání uvádíme v níže přiložených tabulkách míru nezaměstnanosti čerstvých absolventů a míru nezaměstnanosti všech absolventů evidovaných na úřadech práce.

Tabulka 3.5 Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Střední s výučním listem - E, H	15,7%	10,5%	6,9%	13,4%	19,4%	18,7%	16,7%	27,4%	17,8%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L/0	14,0%	11,1%	7,5%	10,5%	17,0%	16,0%	12,4%	19,3%	14,2%
Nástavbové vzdělání - L/5			8,0%	13,1%	21,7%	20,6%	17,6%	29,6%	18,5%
Střední odborné s MZ - M	11,0%	7,8%	5,7%	7,8%	10,6%	11,4%	9,0%	14,8%	11,6%
Gymnaziální vzdělání - K	4,4%	3,2%	2,5%	2,4%	3,0%	3,2%	3,1%	4,1%	4,4%
Vyšší odborné vzdělání - N	9,1%	6,6%	6,0%	6,8%	8,9%	9,4%	7,9%	11,9%	10,2%

Tabulka 3.6 Míra nezaměstnanosti všech absolventů

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Střední s výučním listem - E, H	13,6%	8,9%	6,0%	11,8%	15,6%	15,3%	13,5%	19,3%	14,4%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L/0	11,2%	8,7%	6,2%	9,5%	12,7%	13,2%	9,3%	13,2%	11,4%
Nástavbové vzdělání - L/5			6,7%	10,7%	16,4%	15,1%	12,9%	19,8%	14,3%
Střední odborné s MZ - M	9,1%	6,5%	4,7%	6,4%	8,3%	8,9%	7,1%	10,6%	9,0%
Gymnaziální vzdělání - K	3,4%	2,5%	1,9%	1,9%	2,4%	2,5%	2,3%	3,1%	3,1%
Vyšší odborné vzdělání - N	6,4%	4,8%	4,0%	5,3%	6,2%	6,9%	5,5%	8,3%	7,3%

Pokud se podíváme na vývoj míry nezaměstnanosti zobrazený v obou přiložených tabulkách, můžeme vidět, že v rámci sledovaného období (duben 2006 – duben 2014) dochází v míře nezaměstnanosti k několika výrazným změnám. Z hlediska míry nezaměstnanosti absolventů je v rámci sledovaných kategorií vzdělání do roku 2008 patrný pokles. Na přelomu let 2008 a 2009 dochází v míře nezaměstnanosti k poměrně výraznému nárůstu, který je odrazem nástupu ekonomické krize a nepříznivých podmínek na pracovním trhu. V letech 2010 – 2012 dochází z hlediska uplatnitelnosti absolventů k mírnému zlepšení. Ve snižující se míře nezaměstnanosti v roce 2012 se odráží také zavedení státní maturitní zkoušky z roku 2011, která z evidence nezaměstnaných absolventů škol do určité míry vyřadila jedince se slabším studijním prospěchem, kteří si hledají uplatnění na trhu práce hůře. V dubnu 2013 však v míře nezaměstnanosti opět dochází k nárůstu v důsledku druhé vlny ekonomické krize. V roce 2014 dochází v míře nezaměstnanosti k mírnému poklesu.

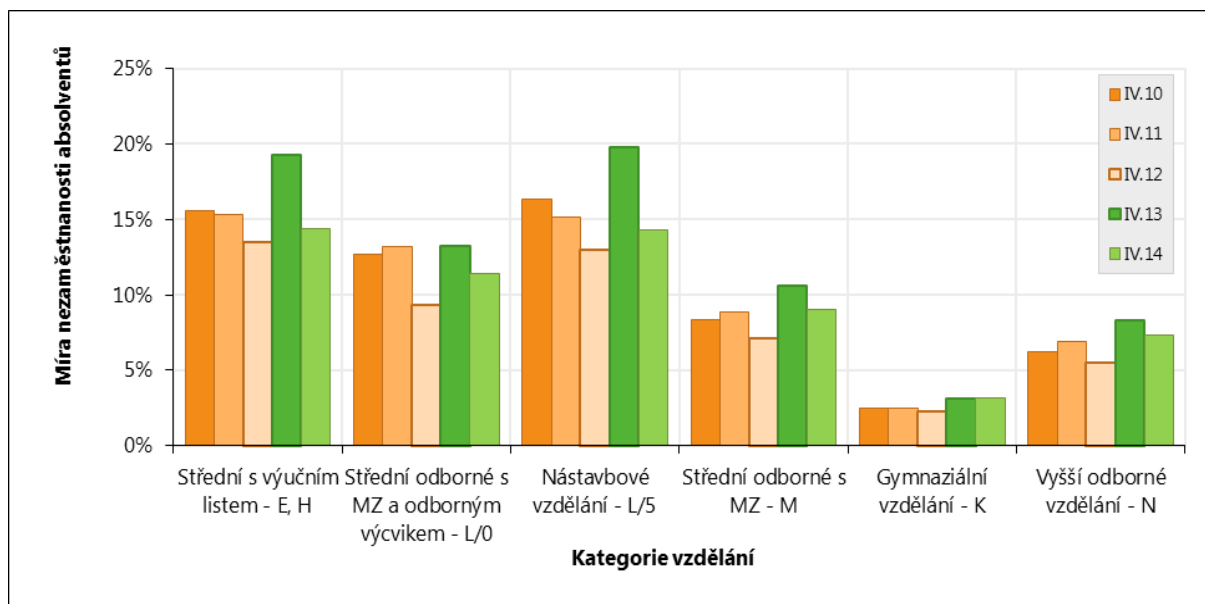
3.5 Míra nezaměstnanosti absolventů škol a úroveň dosaženého vzdělání

Pokud bychom chtěli srovnávat míru nezaměstnanosti absolventů škol ve vazbě na dosažené úrovni vzdělání, do určité míry stále platí přímá závislost mezi úrovní vzdělání a uplatnitelností na pracovním trhu. To je velmi dobře patrné z obr. 3.3 a 3.4, kde jsou uvedeny hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů v dubnových a zářijových hodnotách v rámci jednotlivých kategorií vzdělání.

⁴Námítka, že jsou zahrnuti do propočtů i ti, kdo odcházejí studovat na vyšší odborné či vysoké školy, je oprávněná, nicméně stejným způsobem jsou ovlivněny i absolutní počty nezaměstnaných. Přesný počet absolventů, kteří skutečně přejdou na trh práce a získají nebo hledají pracovní uplatnění, je statisticky obtížně kvantifikovatelný.

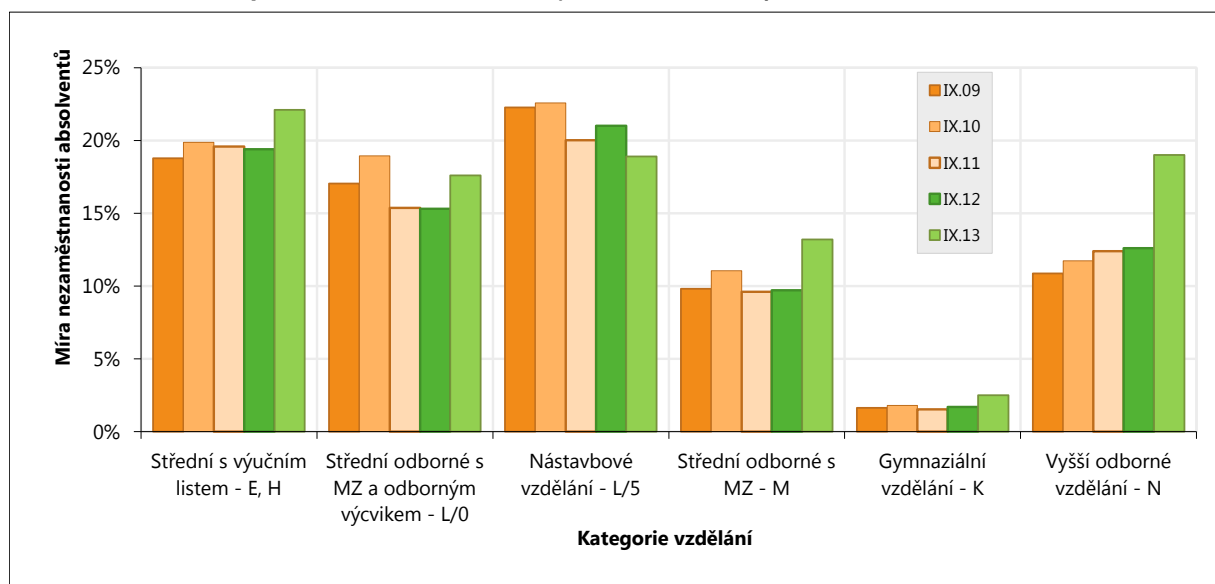
V dubnu 2014 je míra nezaměstnanosti všech evidovaných absolventů nejvyšší u vyučených absolventů kategorie E+H (14,4 %) a u absolventů nástavbového vzdělání (14,3 %). V případě středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem činí míra nezaměstnanosti v dubnu tohoto roku 11,4 %. U absolventů středního vzdělání s maturitou dosahuje míra nezaměstnanosti 9 %, u absolventů gymnázií 3,1 %⁵, u absolventů vyšších odborných škol 7,3 %.

Obrázek 3.3 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech (duben 2010 – 2014)

Jedná se o míru nezaměstnanosti absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech.

Obrázek 3.4 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání absolventů, kteří ukončili studium v posledních dvou letech (září 2009 – 2013)

⁵ Je třeba si uvědomit, že absolventi gymnaziálního vzdělávání ve většině případů pokračují ve studiu v rámci terciárního vzdělávání.

4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání

Absolventy škol lze podle školského zákona rozlišovat na absolventy se základním, středním, vyšším a vysokoškolským vzděláním. V rámci střední úrovně vzdělání pak můžeme hovořit o třech skupinách absolventů škol. První skupinou jsou absolventi „**středního vzdělání**“, kam spadají absolventi oborů kategorií vzdělávání D a J. Druhou skupinou jsou absolventi „**středního vzdělání s výučním listem**“, kam se řadí absolventi kategorií E a H. Poslední skupinou jsou absolventi „**středního vzdělání s maturitní zkouškou**“ (kategorie K, L/0, L/5 a M). Toto rozdělení pro účely analýzy postavení absolventů na trhu práce příliš obecné, proto pracujeme s podrobnějším členěním:

Absolventi středního vzdělání s výučním listem – jedná se o absolventy tříletých, případně dvouletých učebních oborů. Studenti, kteří úspěšně dokončili své studium v rámci učebních oborů, získávají výuční list. Absolventi učebních oborů nacházejí své uplatnění převážně v rámci dělnických a řemeslných profesí a vykonávají hlavně manuální a obslužné činnosti. Tato skupina absolventů zahrnuje **kategorie vzdělání E a H**. Vzhledem k tomu, že jsou z hlediska míry nezaměstnanosti mezi těmito kategoriemi poměrně výrazné rozdíly, jsou obě kategorie analyzovány také samostatně. Na následujících stránkách tak budeme hovořit o **absolventech nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)** a o **absolventech středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)**.

Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – v této skupině jsou zastoupeni ti absolventi, kteří se připravovali ve vzdělávacích programech odpovídajících dřívějším čtyřletým studijním oborům SOU. Po úspěšném ukončení těchto studijních oborů absolventi získávají maturitní vysvědčení. Absolventi uvedených oborů procházejí také odborným výcvikem, jsou tedy zároveň i vyučeni, ačkoliv výuční list nedostávají. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem jsou připravováni pro náročné dělnické práce nebo činnosti v oblasti služeb, zároveň však mají také předpoklady pro výkon nižších řídicích funkcí. V rámci publikace je tato skupina označována jako „**absolventi středního (odborného) vzdělání s MZ a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0)**“.

Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – jedná se o absolventy středního vzdělání s maturitní zkouškou, kteří se vyučili v tříletém učebním oboru a po vyučení vystudovali nástavbové studium pro absolventy učebních oborů. Alternativně je používáno označení „**absolventi nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5)**“. Tito absolventi bývají prezentováni společně s kategorií vzdělání L/0 pod jednotným názvem kategorie vzdělání L.

Absolventi středního vzdělání bez maturitní zkoušky i výučního listu (kategorie vzdělání J) – v této skupině jsou zastoupeni absolventi nematuritních oborů, které neposkytují vyučení. Absolventi jsou v této skupině připravováni v rámci dvouletých studijních oborů, po jejichž absolvování získávají vysvědčení o závěrečné zkoušce a střední odborné vzdělání. Podíl absolventů v této skupině je však velmi nízký. Ze zmíněného důvodu není této skupině v publikaci věnována pozornost.

Absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou studovali v rámci čtyřletých oborů, které byly dříve označovány jako studijní obory středních odborných škol (SOŠ). Absolventi v této skupině získávají po úspěšném ukončení studia maturitní vysvědčení. Jde o úplné střední odborné vzdělání ukončené maturitou, jehož součástí není odborný výcvik. Tato skupina je na následujících stránkách označována jako „**absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)**“, případně „**absolventi maturitních oborů SOŠ**“.

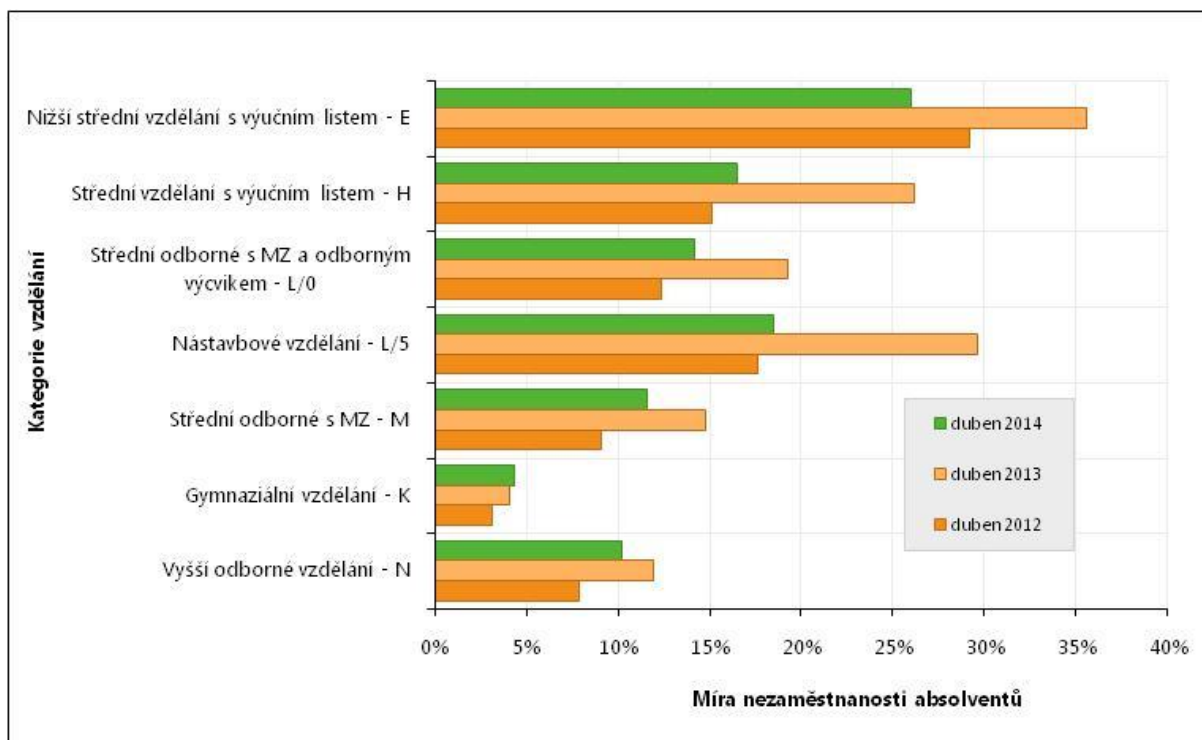
Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou, získanou v oborech gymnázií, se připravovali ve čtyřletých i víceletých oborech gymnázií. Alternativní označení absolventů v publikaci je „**absolventi gymnázií nebo absolventi gymnaziálního vzdělání (kategorie vzdělání K)**“.

4.1 Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol

V rámci této kapitoly bude věnována pozornost výhradně čerstvým absolventům škol. Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů vychází ze stavu k 30. dubnu 2014. Dubnové hodnoty jsou z hlediska sledování nezaměstnanosti v této skupině více relevantní z důvodu, že se zde tolik neprojevuje vliv cyklů školního roku. Jestliže bychom vycházeli z hodnot k 30. září 2013, byla by míra nezaměstnanosti silně ovlivněna kumulací čerstvých absolventů vstupujících na trh práce, jejichž počet nabývá právě v tomto období maximálních hodnot. Do dubna jsou však absolventi škol schopni na trhu práce nalézt pracovní uplatnění a část z nich je tak trhem práce "přirozeně" absorbována.

Obrázek 4.1 Míra nezaměstnanosti absolventů v ČR podle kategorií vzdělání, duben 2012, 2013 a 2014

Pokud se podíváme na vývoj míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů⁶ v posledních třech letech, můžeme vidět, že v roce 2014 dochází oproti roku 2013 ke zlepšení situace. Z obrázku 4.1 je jasně zřetelné, že v roce 2013 byl míra nezaměstnanosti absolventů škol zdaleka nejvyšší. V roce 2014 však dochází k poklesu nezaměstnanosti téměř u všech kategorií vzdělání. Výjimkou jsou absolventi gymnázií, kde došlo v nezaměstnanosti absolventů v roce 2014 k mírnému nárůstu. V rámci této vzdělanostní skupiny jsou však pravděpodobně ve větší míře zastoupeni především ti absolventi, kteří neuspěli v přijímacím řízení na vysoké školy a rozhodli se tedy ke vstupu na pracovní trh. Největší pokles v míře nezaměstnanosti oproti roku 2013 je patrný zejména u absolventů učebních oborů (kategorie vzdělání E a H), v případě absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E) je v roce 2014 situace dokonce příznivější, než tomu bylo v dubnu 2012. Výrazný rozdíl je též patrný v případě absolventů nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5). V poklesu míry nezaměstnanosti absolventů se zřetelně projevuje pokles celkové nezaměstnanosti v ČR (viz obr. 3.2) a pozvolná se uklidňující ekonomická situace. Svou roli hraje také pokles v populační síle ročníků a snižující se počet absolventů škol. Dalším intervencujícím faktorem je zřejmě také přetrvávající zájem o terciární vzdělávání, který vede ke zvyšování podílu absolventů s vysokoškolským vzděláním.

⁶Za čerstvé nezaměstnané absolventy se považují ti uchazeči o zaměstnání, kteří úspěšně ukončili studium nejdéle před 12 měsíci. V případě hodnot z dubna 2014, z nichž vychází tato analýza, se jedná o absolventy, kteří ukončili studium po 1. květnu 2013 (včetně).

Pokud se však z hlediska míry nezaměstnanosti absolventů škol podíváme na poměr mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání, můžeme vidět, že stejně jako v dubnu 2012 a 2013 je nejvyšší míra nezaměstnanosti zaznamenána u **absolventů s nižší úrovní vzdělání** (kategorie vzdělání E) a u **absolventů nástavbového vzdělání** (kategorie vzdělání L/5).

Z obrázku 4.1 je jasně patrné, že v případě absolventů **nižšího středního vzdělání s výučním listem** je míra nezaměstnanosti tradičně nejvyšší - v dubnu 2014 dosahuje míra nezaměstnanosti v této skupině absolventů 26 %. Meziročně míra nezaměstnanosti mezi absolventy **nižšího středního vzdělání poklesla** o 9,6 p. b. U absolventů **středního odborného vzdělání s výučním listem** činí míra nezaměstnanosti v dubnu 2014 celkem 16,5 %. Oproti dubnu 2013 dochází v této kategorii vzdělání k poklesu o 9,6 p. b.

Nejvýraznější meziroční pokles je patrný v případě absolventů **nástavbového vzdělání kategorie L/5**. V dubnu 2014 je v rámci této kategorie vzdělání míra nezaměstnanosti 18,5 %. V dubnu 2013 činila míra nezaměstnanosti v této skupině 29,6 % - dochází zde tedy k meziročnímu poklesu o 11,1 p. b.

I absolventi **středního odborného vzdělání s MZ a odborným výcvikem** jsou úspěšnější - proti roku 2013 poklesla jejich míra nezaměstnanosti o 5,1 p. b. na 14,2 %.

V případě absolventů **gymnaziálního vzdělávání** kategorie K se míra nezaměstnanosti meziročně nepatrně zvýšila o 0,3 p. b. na 4,4 %. Jestliže však srovnáme hodnoty s ostatními sledovanými kategoriemi vzdělání, míra nezaměstnanosti je mezi absolventy gymnázií tradičně nejnižší, protože většina absolventů pokračuje v terciárním vzdělávání.

Meziroční pokles v míře nezaměstnanosti je také patrný u absolventů **maturitních oborů kategorie M** (11,6 %; pokles o 3,2 p. b.) a v případě **vyššího odborného vzdělávání** (10,2 %, pokles o 1,6 p. b.).

Tabulka 4.1 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů podle kategorií vzdělání, duben 2014

Kategorie vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
Střední odborné s výučním listem - E, H	24994	4438	17,8%	-9,6 p.b.
Nižší střední odborné vzdělání - E	3227	839	26,0%	-9,6 p.b.
Střední odborné s výučním listem - H	21767	3599	16,5%	-9,7 p.b.
Střední odborné s MZ a odborným výcvikem - L/0	5164	734	14,2%	-5,1 p.b.
Nástavbové vzdělání - L/5	3238	599	18,5%	-11,1 p.b.
Střední odborné s MZ - M	38939	4502	11,6%	-3,2 p.b.
Gymnaziální vzdělání - K	22686	987	4,4%	0,3 p.b.
Vyšší odborné vzdělání - N	4819	493	10,2%	-1,6 p.b.

p. b. – procentní bod

4.2 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)

Podívejme se nyní na vývoj nezaměstnanosti v rámci jednotlivých kategorií vzdělání. V rámci skupiny absolventů středního vzdělání s výučním listem můžeme rozlišovat absolventy středního vzdělání s výučním listem kategorie H a absolventy nižšího středního vzdělávání s výučním listem kategorie E. Absolventi učebních oborů kategorie E jsou připravováni pro méně náročná dělnická povolání a řemeslné profese v rámci tříletých, případně dvouletých oborů⁷. Tato kategorie vzdělání je primárně určena pro jedince se speciálními vzdělávacími potřebami. Z již uvedených statistik je dobře patrné, že míra nezaměstnanosti v rámci této kategorie vzdělání zůstává tradičně vysoká, přestože je zde ve srovnání s ostatními kategoriemi vzdělání evidovaný téměř nejnižší počet absolventů.

⁷ Tříleté učební obory jsou označovány kódem E/0, dvouleté obory kódem E/5.

V dubnu 2014 dosahuje míra nezaměstnanosti v této kategorii vzdělání 26 % na celkový počet 3227 absolventů.

Z hlediska počtu absolventů středního vzdělání s výučním listem bylo nejvíce absolventů evidováno v oborech kategorie H. To je patrné z podílů absolventů v rámci těchto kategorií vzdělání. Zastoupení absolventů učebních oborů kategorie E činí v roce 2013 pouze 3,5 %, v případě absolventů učebních oborů kategorie H 23,7 %⁸. Jestliže bychom uvažovali jako základ počet absolventů kategorií vzdělání E+H, činí podíl absolventů učebních oborů kategorie E 12,9%, v případě absolventů učebních oborů kategorie H 87,1 %.

Absolventi učebních oborů kategorie H jsou obvykle připravováni ve tříletých studijních programech (H/0), výjimečně v dvouletých (H/5). Tato kategorie vzdělání poskytuje klasické vzdělání s výučním listem a umožňuje svým absolventům uplatnění v dělnických a řemeslných profesích s převažující manuální činností. Absolventi tříletých oborů pak mohou pokračovat v nástavbovém studiu k získání maturitní úrovně. Míra nezaměstnanosti těchto absolventů v dubnu 2014 dosahovala 16,5 %.

V souvislosti s vývojem počtu absolventů v jednotlivých kategoriích vzdělání již bylo řečeno, že dochází k poklesu v počtech absolventů, na kterém se, kromě ztráty zájmu o učební obory a poklesu jejich atraktivity, výrazným způsobem podílí také pokles v populační síle ročníků. **Konstantní pokles v počtech absolventů je v případě středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E+H) dobře patrný.** Zatímco v roce 2003 bylo v rámci středního vzdělání s výučním listem evidováno 45 048 absolventů, v roce 2013 je to již jen 24 994 absolventů, tedy téměř o polovinu méně. Jde o pravidelný pokles o zhruba 3000 absolventů ročně. Určitou stabilitu v počtu absolventů středního vzdělání s výučním listem vykazují roky 2010 - 2012, kdy byl pokles téměř minimální (řádově se pohybuje ve stovkách). S rokem 2013 se však obnovuje předchozí trend. V roce 2012 je v rámci kategorií vzdělání E+H 27 310 absolventů, v roce 2013 již jen 24 994 - tedy o 2 300 absolventů méně.

Podívejme se nyní na podíly absolventů v rámci jednotlivých skupin oborů zastoupených v kategorii E+H. V rámci středního vzdělání s výučním listem jsou nejvíce zastoupeni absolventi skupin oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (20,9 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (20,1 %). Vyšší podíl absolventů v této kategorii vzdělání je také patrný ve skupinách oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (11,5 %), 69 Osobní a provozní služby (8,7 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (8,5 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (8,5 %). 5 až 6 % absolventů středního vzdělání s výučním listem ukončilo své studium v rámci skupin oborů 66 Obchod (5,8 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (5,7 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (5,3 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E+H) v dubnu 2014 činila 17,8 %. Oproti dubnu 2013 **dochází v míře nezaměstnanosti v této kategorii vzdělání k poklesu o 9,6 p. b.** Míra nezaměstnanosti poklesla na přibližně podobnou úroveň jako v dubnu 2012. Zatímco v dubnu 2013 bylo v této kategorii vzdělání evidováno 7 483 nezaměstnaných absolventů, v dubnu 2014 je to jen 4 438 absolventů. Oproti dubnu 2013 **nedošlo u žádné skupiny oborů k nárůstu míry nezaměstnanosti.**

Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v dubnu 2014 evidována ve skupinách oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (26,9 %), 31 Textilní výroba a oděvnictví (24 %) a 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (22,5 %). Z více zastoupených skupin oborů je vysoká míra nezaměstnanosti ve 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (21,1 %), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (20,8 %), dále ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (20,8 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (20,7 %) a 69 Osobní a provozní služby (19 %).

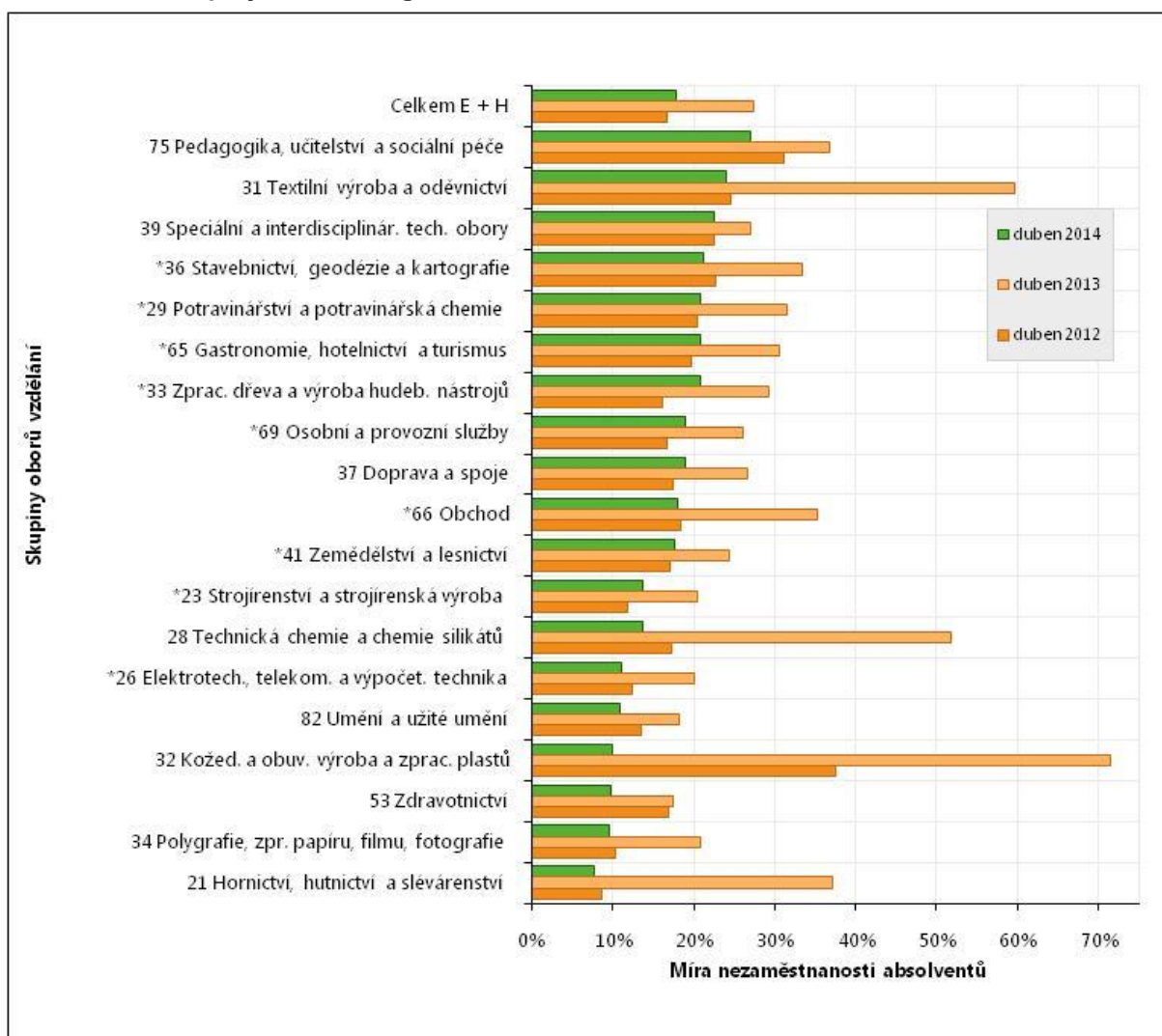
Nejnižší míra nezaměstnanosti je v případě vyučených evidována v rámci skupin oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (7,7 %), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (9,6 %) a 53 Zdravotnictví (9,8 %). Ze všech silně zastoupených skupin učebních

---

⁸ Podíly vychází z celkového počtu absolventů středního vzdělávání (tedy, nejsou započítáni absolventi nástavbových oborů a absolventů vyššího odborného vzdělání).

oborů jsou to 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (11,1 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (13,7 %) a 66 Obchod (18 %).

Obrázek 4.2 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie E a H

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 1 200 absolventů.

K nejvýraznějšímu poklesu míry nezaměstnanosti došlo především v rámci skupin oborů s nízkým počtem absolventů. Týká se to zejména skupiny oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (10 %, pokles o 61,4 p. b.) a 28 Technická chemie a chemie silikátů (13,6 %, pokles o 38,1 p. b.).

Mezi více zastoupenými skupinami oborů došlo z hlediska meziročního srovnání míry nezaměstnanosti k výraznému poklesu ve skupinách oborů 66 Obchod (18 %, pokles o 17,3 p. b.), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (21,1 %, pokles o 12,2 p. b.) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (20,8 %, pokles o 10,6 p. b.).

Vzhledem k dostupnosti levné pracovní síly ze zahraničí a zaměstnávání pracovníků načerno je poměrně překvapivé zlepšení v uplatnitelnosti absolventů skupin oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie. Pokud se blíže podíváme na meziroční srovnání, můžeme vidět, že je míra nezaměstnanosti dokonce nižší než v dubnu 2012. Ačkoliv v rámci této skupiny oborů nalézají absolventi uplatnění poměrně snadno (neboť v této oblasti zaměstnavatelé deklarují nedostatek pracovní síly), ve výsledku bývají absolventi silně znevýhodněni nedostatkem praxe a předchozích pracovních zkušeností, které jsou ze strany zaměstnavatelů požadovány a akcentovány. V poklesu nezaměstnanosti v této skupině

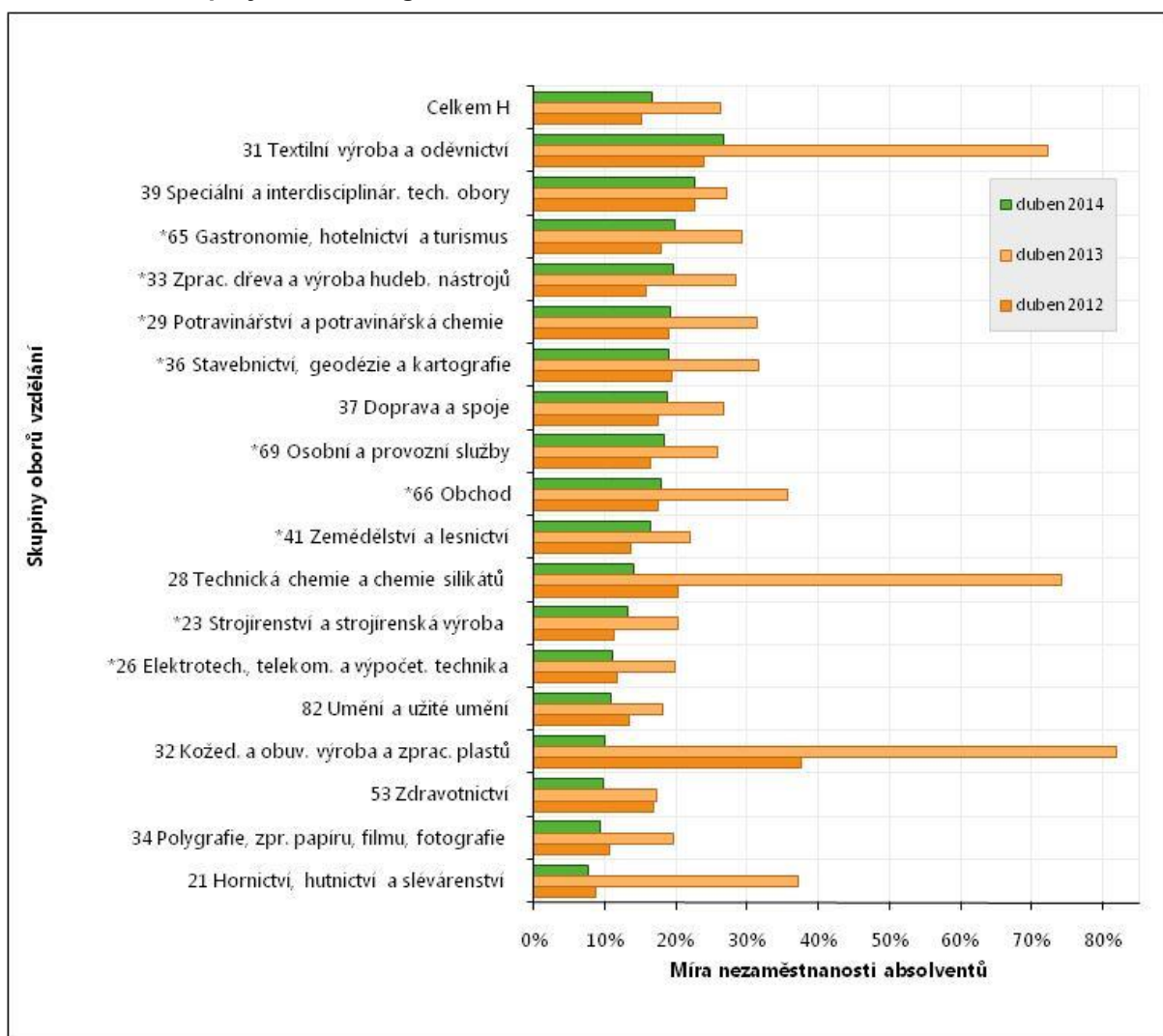
oborů se tak pravděpodobně odráží stabilizující se ekonomická situace a poptávka po kvalifikované pracovní síle.

Nejmenší meziroční rozdíl v míře nezaměstnanosti byl zaznamenán u skupin oborů 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (4,5 %, pokles o 4,5 p. b.), 41 Zemědělství a lesnictví (17,6 %, pokles o 6,7 p. b.) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (13,7 %, pokles o 6,7 p. b.).

4.2.1 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)

V roce 2013 bylo evidováno nejvíce absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H) ve skupinách oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (23 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (19 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (10,8 %), 69 Osobní a provozní služby (9,7 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (9,6 %). 7,7 % absolventů kategorie H úspěšně ukončilo své studium v rámci skupin oborů 41 Zemědělství a lesnictví.

Obrazek 4.3 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie H

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 1 000 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H) v dubnu 2014 činila 16,5 %. Oproti dubnu 2013 dochází v míře nezaměstnanosti v rámci této kategorie vzdělání k poklesu o 9,7 p. b. I v případě učebních oborů kategorie H je

situace v dubnu 2014 srovnatelná s mírou nezaměstnanosti v dubnu 2012, kdy dosahovala 15,1 %. Rozdíl oproti hodnotám vztáženým k dubnu 2014 činí tedy pouze 1,4 p. b. V rámci učebních oborů kategorie H dochází z hlediska úspěšnosti absolventů na trhu práce ke zlepšení situace v rámci všech skupin oborů.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti (kategorie H) je evidována v rámci skupin oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví (26,7 %) a ve skupině oborů 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (22,5 %). V rámci silněji zastoupených skupin oborů je míra nezaměstnanosti nejvyšší u 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (19,8 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (19,7 %), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (19,3 %) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (19 %).

Nejnižší míra nezaměstnanosti (kategorie H) je evidována zejména ve skupinách oborů, které jsou z hlediska počtu absolventů méně zastoupené. Týká se to především skupiny oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (7,7 %), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (9,4 %) a 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (10 %). V případě početně více zastoupených skupin oborů jsou to: 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (11 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (13,1 %), 41 Zemědělství a lesnictví (16,4 %).

Tabulka 4.2 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2014, skupiny oborů kategorie H

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	26	2	7,7%	-29,3 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	5014	659	13,1%	-7,0 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2098	230	11,0%	-8,8 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	71	10	14,1%	-60,1 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1018	196	19,3%	-12,1 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	45	12	26,7%	-45,5 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	10	1	10,0%	-71,8 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	1234	243	19,7%	-8,6 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	139	13	9,4%	-10,2 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2350	447	19,0%	-12,5 p.b.
37 Doprava a spoje	69	13	18,8%	-7,9 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	120	27	22,5%	-4,5 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	1675	274	16,4%	-5,5 p.b.
53 Zdravotnictví	184	18	9,8%	-7,5 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	4125	815	19,8%	-9,4 p.b.
66 Obchod	1277	229	17,9%	-17,8 p.b.
69 Osobní a provozní služby	2101	387	18,4%	-7,5 p.b.
82 Umění a užité umění	211	23	10,9%	-7,3 p.b.
Celkem H	21767	3599	16,5%	-9,7 p.b.

p. b. – procentní bod

K nejvýraznějším poklesům v míře nezaměstnanosti opět dochází především u skupin oborů s nízkým počtem absolventů. Týká se to zejména skupiny oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (10 %, pokles o 71,8 p. b.), 28 Technická chemie a chemie silikátů (14,1 %, pokles o 60,1 p. b.) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (26,7 %, pokles o 45,5 p. b.).

Mezi více zastoupenými skupinami oborů došlo k výraznému meziročnímu poklesu v míře nezaměstnanosti především v rámci skupin oborů 66 Obchod (17,9 %, pokles o 17,8 p. b.), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (19 %, pokles o 12,5 p. b.) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (19,3 %, pokles o 12,2 p. b.).

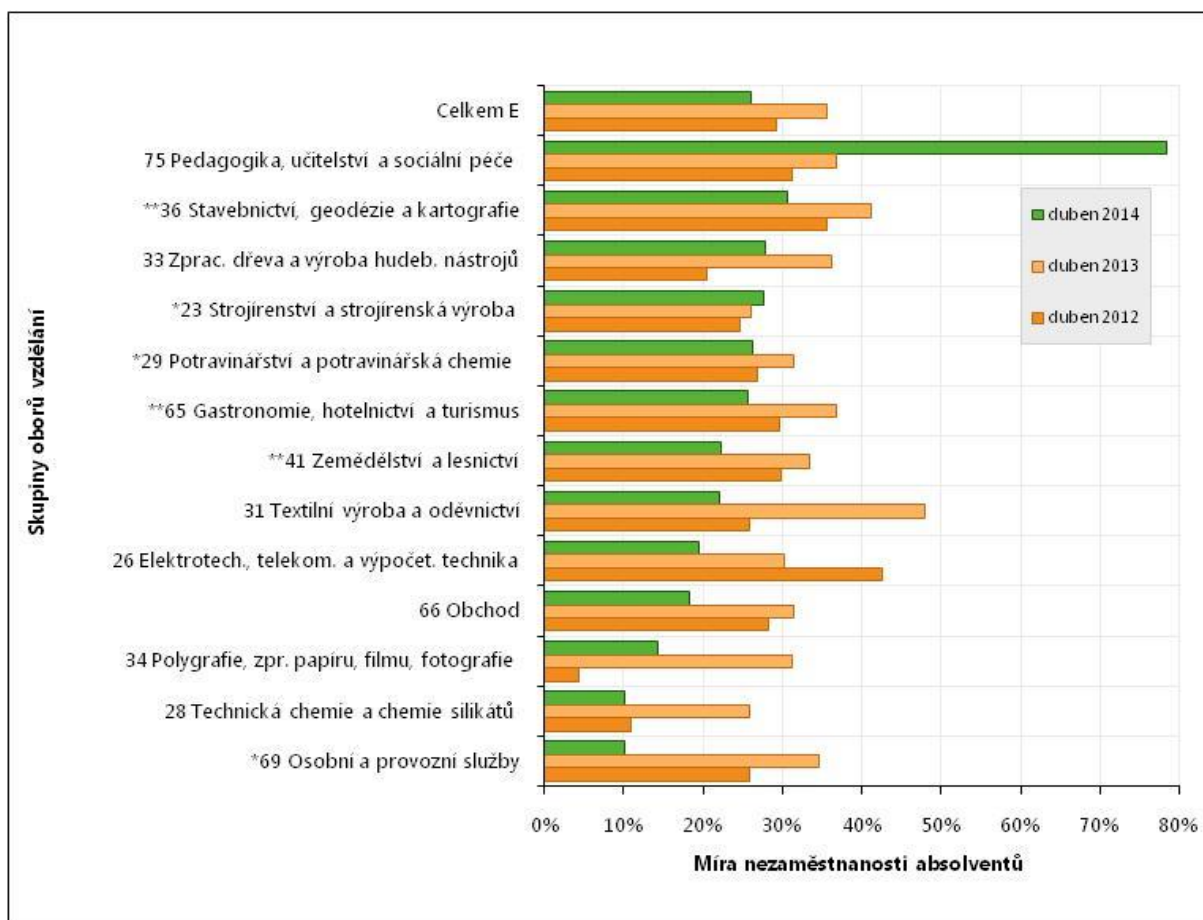
Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je evidován u skupin oborů 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (22,5 %, pokles o 4,5 p. b.), 41 Zemědělství a lesnictví (16,4 %, pokles o 5,6 p. b.) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (13,1 %, pokles o 7 p. b.).

4.2.2 Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)

Nejvíce absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E) ukončilo studium v roce 2013 ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (28,2 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (16,2 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (13,9 %), Vyšší podíl absolventů je také patrný u skupin oborů 29 Potravinářství a potravinářská chemie, 69 Osobní a provozní služby, 23 Strojírenství a strojírenská výroba (6,4 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (5,5 %) a 66 Obchod (5,1 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie E) v dubnu 2014 činila 26 %. Z hlediska meziročního srovnání došlo v této kategorii vzdělání k poklesu o 9,6 p. b. Ve srovnání s mírou nezaměstnanosti evidovanou v dubnu 2012 v této kategorii vzdělání je v roce 2014 nezaměstnanost dokonce nižší. Úspěšnost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem se oproti předchozím dvěma rokům zvýšila. Ve srovnání s dubnem 2012 došlo v míře nezaměstnanosti k poklesu 3,2 p. b. Z obrázku 4.4 je z hlediska míry nezaměstnanosti a uplatnitelnosti absolventů učebních oborů kategorie E patrné zlepšení v rámci většiny skupin oborů. Výjimkou je méně zastoupená skupina oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 23 Strojírenství a strojírenská výroba, kde došlo v míře nezaměstnanosti oproti dubnu 2013 k nárůstu.

Obrázek 4.4 Míra nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2012, 2013 a 2014 skupiny oborů kategorie E

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 200 absolventů.

** Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 400 absolventů.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti (kategorie E) v dubnu 2014 zaznamenala méně zastoupená skupina oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (78,4 %). Míra nezaměstnanosti je také poměrně vysoká ve skupině oborů 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (27,9 %). Z početněji zastoupených skupin oborů je míra nezaměstnanosti nejvyšší zejména ve skupině oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (30,7 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (27,7 %), Potravinářství a potravinářská chemie (26,2 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (25,6 %).

Nejnižší míra nezaměstnanosti (kategorie E) je v dubnu 2014 evidována ve skupině oborů 69 Osobní a provozní služby (10 %). Nízká míra nezaměstnanosti je dále zaznamenána převážně v rámci méně zastoupených skupin oborů: 28 Technická chemie a chemie silikátů (10 %), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (14,3 %), 66 Obchod (18,2) a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (19,4 %).

Nejvýraznější pokles v míře nezaměstnanosti je zaznamenán u skupiny oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví (22 %, pokles o 26 p. b.) - pokles je však do značné míry ovlivněn nízkými počty absolventů.

V rámci více zastoupených skupin oborů došlo k výraznému meziročnímu poklesu míry nezaměstnanosti především u skupin oborů 69 Osobní a provozní služby (10 %, pokles o 24,5 p. b.), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (25,6 %, pokles o 11,2 p. b.), 41 Zemědělství a lesnictví (22,3 %, pokles o 11,1 p. b.) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (30,7 %, pokles o 10,6 p. b.).

Na základě počtu nezaměstnaných absolventů z dubna 2014 jsou v rámci kategorie E **dvě skupiny oborů, u nichž se situace z hlediska uplatnitelnosti absolventů v meziročním srovnání zhoršila.** K výraznému meziročnímu nárůstu došlo u skupiny oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (78,4 %, nárůst o 41,7 p. b.) - v případě této skupiny oborů je však meziroční nárůst do určité míry ovlivněn nižším počtem absolventů. Druhou skupinou oborů, u níž došlo v míře nezaměstnanosti k nárůstu, je skupina oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba – rozdíl ale není příliš výrazný (27,7 %, nárůst o 1,6 p. b.).

Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je evidován u skupin oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (27,7 %, nárůst o 1,6 p. b.), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (26,2 %, pokles o 5,2 p. b.) a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (27,9 %, pokles o 8,3 p. b.).

Tabulka 4.3 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2014, skupiny oborů kategorie E

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
23 Strojírenství a strojírenská výroba	206	57	27,7%	1,6 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	36	7	19,4%	-10,8 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	10	1	10,0%	-15,9 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	302	79	26,2%	-5,2 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	59	13	22,0%	-26,0 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	179	50	27,9%	-8,3 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	7	1	14,3%	-17,0 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	522	160	30,7%	-10,6 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	449	100	22,3%	-11,1 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	910	233	25,6%	-11,2 p.b.
66 Obchod	165	30	18,2%	-13,2 p.b.
69 Osobní a provozní služby	280	28	10,0%	-24,5 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	102	80	78,4%	41,7 p.b.
Celkem E	3227	839	26,0%	-9,6 p.b.

p. b. – procentní bod

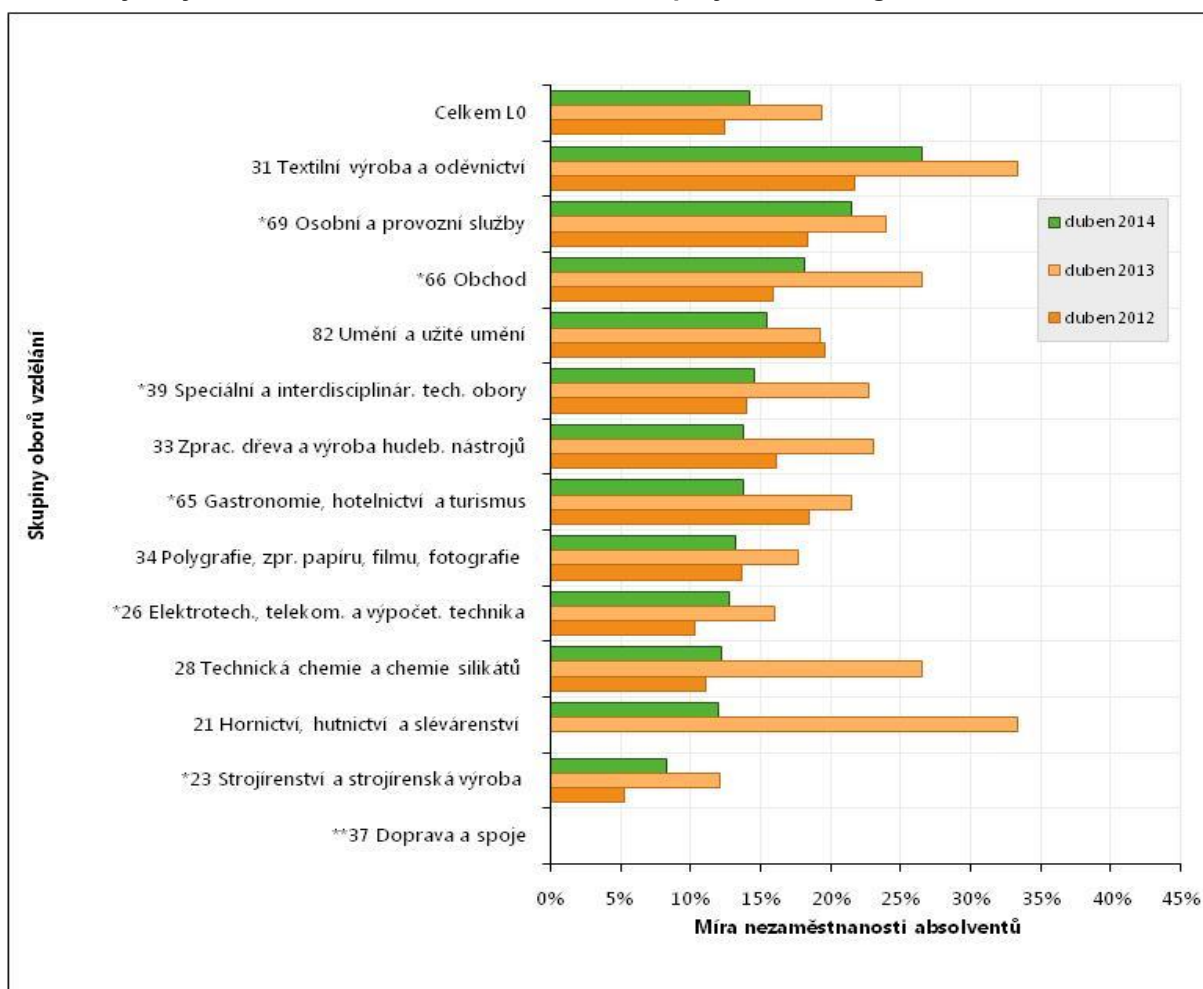

4.3 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0)

V kategorii vzdělání L/0 ve srovnání s jinými kategoriemi nedochází k příliš výrazným výkyvům. V období let 2003 - 2005 je počet absolventů poměrně stabilní. V roce 2003 je zde evidováno 6 420 absolventů, v roce 2005 je to 6 008 absolventů. V období let 2006 - 2008 se postupně počet absolventů zvyšuje a překračuje hranici 7000 osob. V roce 2011 však dochází v počtu absolventů k výraznému poklesu na 5 601 absolventů, tedy o více než 1 634 absolventů. V roce 2013 bylo v kategorii L/0 evidováno 5 164 absolventů - ve srovnání s rokem 2010 jde již o rozdíl 2 077 osob.

V rámci středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem kategorie L/0 je evidováno **nejvíce absolventů** ve skupinách oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (20 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (19,4 %), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (15,6 %), 69 Osobní a provozní služby (13,7 %) a 66 Obchod (11,9 %).

Obrázek 4.5 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie L/0

*Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 300 absolventů.

** Ve skupině oborů 37 Doprava a spoje není z 22 absolventů v roce 2013 žádný v evidenci nezaměstnaných.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L/0) v dubnu 2014 činila 14,2 %. Z obrázku 4.5, můžeme vidět, že z hlediska míry nezaměstnanosti absolventů dochází v dubnu 2014 ve srovnání s předchozím rokem k poklesu ve všech skupinách oborů. V rámci této kategorie vzdělání dochází k meziročnímu poklesu o 5,1 p. b. Lze předpokládat, že na zlepšující se situaci v rámci této kategorie vzdělání má svůj podíl zavedení státní maturitní zkoušky v roce

2011 (viz kapitola 3). Pokud by nebyla státní maturitní zkouška zavedena, byly by míra nezaměstnanosti v této skupině pravděpodobně vyšší.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti (kategorie L/0) vykazují absolventi skupiny oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví (26,5 %), 69 Osobní a provozní služby (21,5 %), 66 Obchod (18,1 %) a 82 Umění a užité umění (15,4 %).

Naopak **nejnižší míra nezaměstnanosti (kategorie L/0)** je evidována ve skupině oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (8,3 %), 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (12 %), 28 Technická chemie a chemie silikátů (12,2 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (12,8 %). Ve skupině oborů 37 Doprava a spoje je v dubnu 2014 míra nezaměstnanosti dokonce nulová - v rámci skupiny je ale evidováno pouze 22 absolventů.

K nejvýraznějším poklesům v míře nezaměstnanosti absolventů dochází ve skupinách oborů s nižším počtem absolventů. Týká se to především skupiny oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (12 %, pokles o 21,3 p. b.), 28 Technická chemie a chemie silikátů (12,2 %, pokles o 14,3 p. b.) a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (13,8 %, pokles o 9,3 p. b.).

Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je ve většině případů patrný především u skupin oborů s více než 300 absolventy. Patří mezi ně skupina oborů 69 Osobní a provozní služby (21,5 %, pokles o 2,4 p. b.), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (12,8 %, pokles o 3,3 p. b.) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (8,3 %, pokles o 3,8 p. b.). K nízkému poklesu došlo také u skupiny oborů 82 Umění a užité umění (15,4 %, pokles o 3,8 p. b.) – ta však nepatří mezi vzdělávací programy s vysokým počtem absolventů.

V souvislosti s nezaměstnaností absolventů kategorie L/0 je třeba uvést skutečnost, že ve statistikách nejsou uvedeni ti absolventi, kteří neuspěli u státní maturitní zkoušky. V evidenci nezaměstnaných se tedy nachází spíše schopnější absolventi, kteří maturitní zkoušku úspěšně složili a mají vyšší studijní předpoklady. Proto se dá předpokládat, že tyto absolventy trh práce snáze přijme a úspěšně si najdou své pracovní uplatnění.

Tabulka 4.4 Přehled o nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem, duben 2014, skupiny oborů kategorie L/0

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	25	3	12,0%	-21,3 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1035	86	8,3%	-3,8 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	1003	128	12,8%	-3,2 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	41	5	12,2%	-14,3 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	34	9	26,5%	-6,8 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	87	12	13,8%	-9,3 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	212	28	13,2%	-4,5 p.b.
37 Doprava a spoje	22	0	0,0%	-
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	804	117	14,6%	-8,1 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	406	56	13,8%	-7,7 p.b.
66 Obchod	613	111	18,1%	-8,4 p.b.
69 Osobní a provozní služby	707	152	21,5%	-2,4 p.b.
82 Umění a užité umění	175	27	15,4%	-3,9 p.b.
Celkem L0	5164	734	14,2%	-5,1 p.b.

p. b. – procentní bod

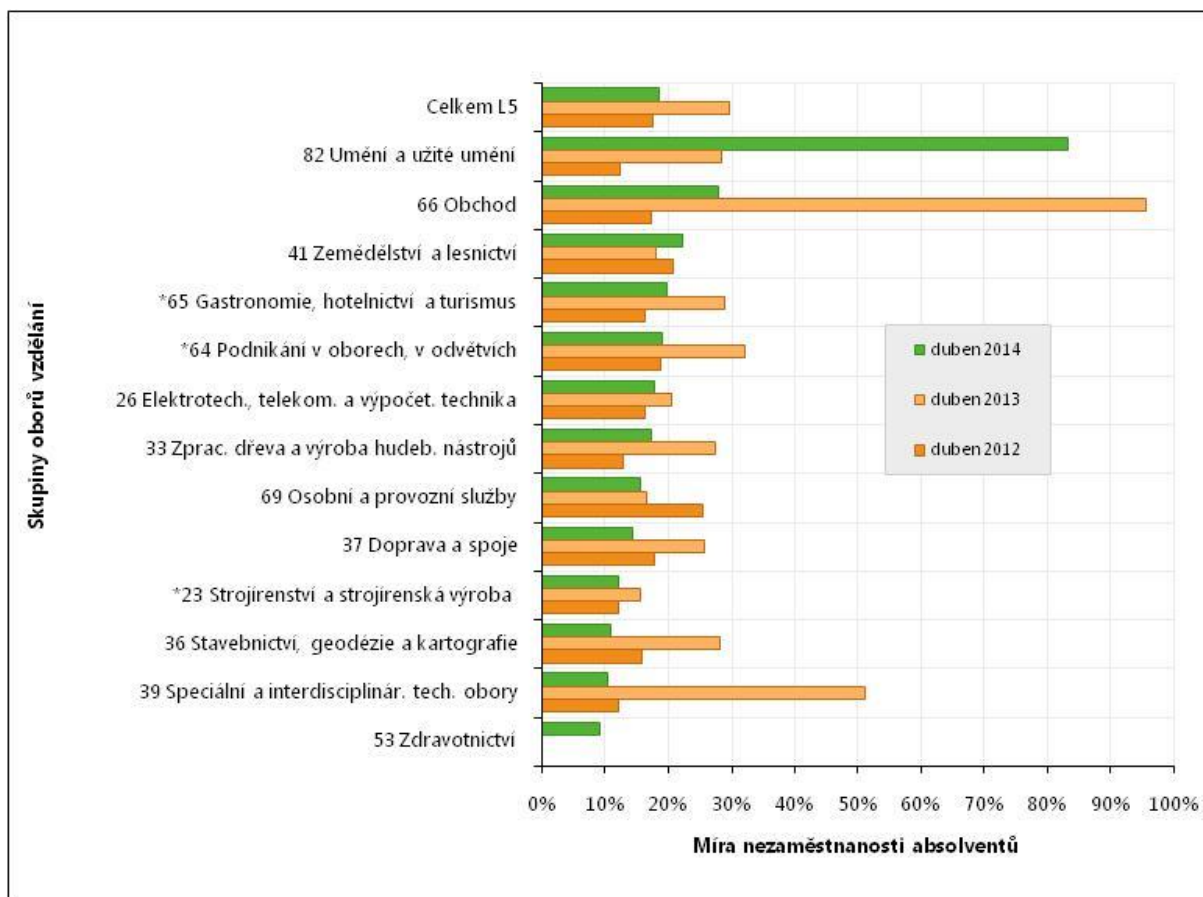
4.4 Nezaměstnanost absolventů nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5)

Kategorie L/5 patří z hlediska počtu absolventů k méně zastoupeným kategoriím vzdělání. V roce 2003 zde bylo evidováno 7 272 absolventů. Do roku 2005 v této kategorii vzdělání počet absolventů stoupá a v roce 2005 dosahuje svého maxima - 8 790 absolventů. Od roku 2005 dochází v počtu absolventů nástavbového vzdělání ke kontinuálnímu poklesu.

K výraznému propadu dochází v roce 2011, kdy klesá počet absolventů z 6 253 na 4 422. Ačkoliv se dá předpokládat, že zavedení státní maturitní zkoušky mělo na míru nezaměstnanosti absolventů nástavbového vzdělání pozitivní vliv z hlediska jejich uplatnitelnosti na trhu práce, z hlediska vývoje v počtu absolventů se odráží spíše negativně.

Absolventi nástavbového vzdělání (kategorie L/5) jsou velmi silně zastoupeni ve skupině oborů 64 Podnikání v oborech, odvětvích - podíl absolventů těchto oborů činí 63,8 %. S výrazným odstupem následují skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (9,1 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (8,2 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (4,8 %) a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (3,4 %).

Obrázek 4.6 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou – nástavbové vzdělání, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie L/5

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 250 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L/5) v dubnu 2014 činila 18,5 %. Ve srovnání s dubnovými hodnotami v roce 2013 tak došlo v míře nezaměstnanosti absolventů zmíněné kategorie vzdělání k poklesu o 11,1 p. b. Míra nezaměstnanosti je u většiny skupin oborů v dubnu 2014 nižší než v předcházejícím roce, stejně jako tomu bylo u předchozích kategorií vzdělání. Výjimkou jsou skupiny oborů 82 Umění a užité umění a 41 Zemědělství a lesnictví, v obou případech se však jedná o skupiny oborů s velmi nízkým počtem absolventů.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti (kategorie L/5) můžeme pozorovat převážně ve skupinách oborů s nižším počtem absolventů. Týká se to především skupiny oborů 82 Umění a užité umění (83,3 %), 66 Obchod (28 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (22,2 %). V silněji zastoupených skupinách oborů je míra nezaměstnanosti vyšší v případě 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (19,9 %) a 64 Podnikání v oborech a odvětvích (19,1 %). V případě poslední zmíněné skupiny oborů jde z hlediska počtu absolventů o nejvíce protěžované obory.

Nejnižší míra nezaměstnanosti je opět evidována převážně v rámci skupin oborů s nižším počtem absolventů: 53 Zdravotnictví (9,1 %), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (10,4 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (11 %), dále také 37 Doprava a spoje (14,3 %). Výjimku tvoří skupina oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba (12,2 %), která patří z hlediska počtu absolventů k silněji zastoupeným skupinám oborů.

K nejméně výraznému nárůstu míry nezaměstnanosti došlo u skupiny oborů 82 Umění a užité umění (83,3 %, nárůst o 54,8 p. b.). Mírný nárůst je také patrný v případě skupiny oborů 41 Zemědělství a lesnictví (22,2 %, nárůst o 4,2 p. b.).

Nejméně výrazný pokles v míře nezaměstnanosti je patrný především u méně zastoupených skupin oborů, jako například 66 Obchod (28 %, pokles o 67,7 p. b.) a 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (10,4 %, pokles o 40,8 p. b.)

V rámci silněji zastoupených skupin oborů dochází k výraznému meziročnímu poklesu v míře nezaměstnanosti u 64 Podnikání v oborech a odvětvích (19,1 %, pokles o 12,9 p. b.) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (19,9 %, pokles o 9 p. b.).

Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je zaznamenán v případě skupin oborů 69 Osobní a provozní služby (15,6 %, pokles o 1,1 p. b.), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (17,8 %, pokles o 2,8 p. b.) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (12,2 %, pokles o 3,4 p. b.).

Tabulka 4.5 Přehled o nezaměstnanosti čerstvých absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou – nástavbové vzdělání, duben 2014, skupiny oborů kategorie L/5

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
23 Strojírenství a strojírenská výroba	296	36	12,2%	-3,4 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	157	28	17,8%	-2,8 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	110	19	17,3%	-10,1 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	82	9	11,0%	-17,3 p.b.
37 Doprava a spoje	70	10	14,3%	-11,4 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	48	5	10,4%	-40,8 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	27	6	22,2%	4,1 p.b.
53 Zdravotnictví	11	1	9,1%	-
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	2066	395	19,1%	-12,9 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	267	53	19,9%	-9,0 p.b.
66 Obchod	50	14	28,0%	-67,7 p.b.
69 Osobní a provozní služby	45	7	15,6%	-1,1 p.b.
82 Umění a užité umění	6	5	83,3%	54,7 p.b.
Celkem L5	3238	599	18,5%	-11,1 p.b.

p. b. – procentní bod

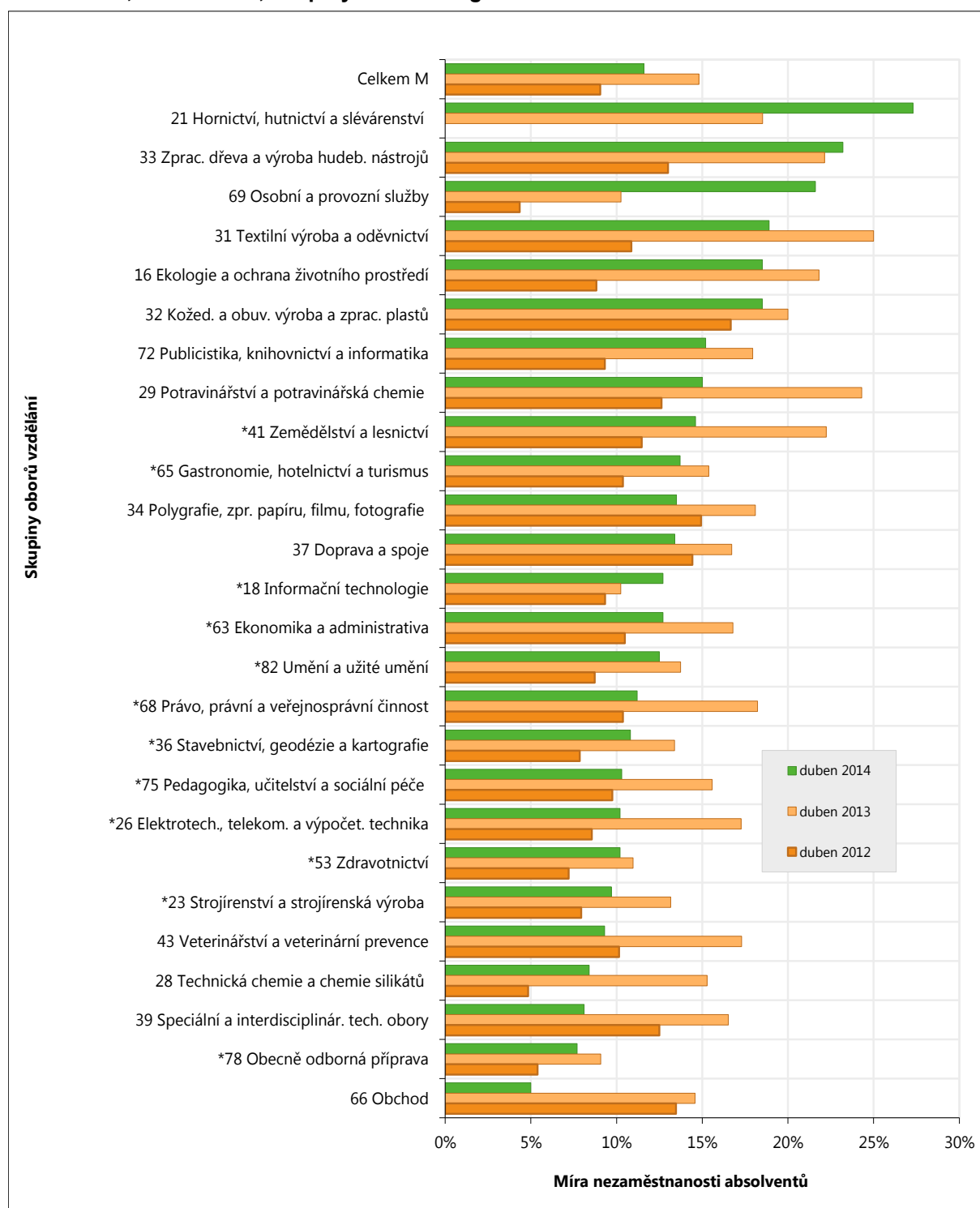
4.5 Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)

V rámci středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou můžeme pozorovat kontinuální nárůst v počtech absolventů do roku 2007, kdy je v rámci této kategorie evidováno 46 511 osob. Od roku 2007 dochází v této kategorii vzdělání k postupnému poklesu. V roce 2013 je v rámci středního vzdělání s maturitní zkouškou evidováno 38 939 absolventů, což je přibližně 42 % z celkového počtu absolventů středních škol.

Nejvíce absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) ukončilo studium ve skupinách oborů 63 Ekonomika a administrativa (22,7 %), 78 Obecně odborná příprava (13,1 %), 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (8,6 %), 18 Informační technologie (7,7 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (5,9 %), 53 Zdravotnictví (5,5 %)

a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (5,4 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (5,2 %) a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (5,1 %).

Obrázek 4.7 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie M

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 1 300 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) v dubnu 2014 činila 11,6 %. Ve srovnání s dubnovými hodnotami v roce 2013 dochází v míře nezaměstnanosti absolventů kategorie M k meziročnímu poklesu o 3,2 p. b. V souvislosti s monitorováním míry nezaměstnanosti v této kategorii vzdělání je třeba poznamenat, že má na tento ukazatel vliv zavedení státní maturitní zkoušky v roce

2011, jež s velkou pravděpodobností způsobila pokles v počtech absolventů i míru nezaměstnanosti a skutečnost, že v rámci kategorie M pokračuje značná část absolventů ve studiu v terciárním vzdělávání.

Pokud se podíváme na situaci v rámci jednotlivých skupin oborů kategorie M, můžeme z obrázku 4.7 vidět, že ve většině případů došlo ve srovnání s dubnem 2013 v míře nezaměstnanosti k poklesu. Výjimkou jsou skupiny oborů 69 Osobní a provozní služby, 21 Hornictví, hutnictví a slévárství, 18 Informační technologie a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, kde došlo ve srovnání s hodnotami za předchozí rok v míře nezaměstnanosti k nárůstu.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti (kategorie M) byla zaznamenána v rámci skupin oborů 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (23,2 %), 21 Hornictví, hutnictví a slévárství (27,3 %), 69 Osobní a provozní služby (21,6 %), 31 Textilní výroba oděvnictví (18,9 %), 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (18,5 %), 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (18,5 %), 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (15,2 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (15 %).

Dalšími skupinami s nadprůměrnou mírou⁹ nezaměstnanosti v této kategorii vzdělání jsou například 41 Zemědělství a lesnictví (14,6 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (13,7 %), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (13,5 %) a 37 Doprava a spoje (13,4 %).

Nejnižší míru nezaměstnanosti (kategorie M) zaznamenaly skupiny oborů 66 Obchod (5 %), 78 Obecně odborná příprava (7,7 %), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (8,1 %), 28 Technická chemie a chemie silikátů (8,4 %), 43 Veterinářství a veterinární prevence (9,3 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (9,7 %), 53 Zdravotnictví (10,2 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (10,2 %) a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (10,3 %).

K nejvýraznějšímu poklesu míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M došlo ve skupinách oborů 66 Obchod (5 %, pokles o 9,6 p. b.), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (15 %, pokles o 9,3 p. b.), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (8,1 %, pokles o 8,4 p. b.), 43 Veterinářství a veterinární prevence (9,3 %, pokles o 8 p. b.), 41 Zemědělství a lesnictví (14,6 %, pokles o 7,6 p. b.), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (10,2 %, pokles o 7,1 p. b.) a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (11,2 %, pokles o 7,1 p. b.).

Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je v dubnu 2014 evidován v případě skupin oborů 53 Zdravotnictví (10,2 %, pokles o 0,8 p. b.), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (23,2 %, nárůst o 1,1 p. b.), 82 Umění a užité umění (12,5 %, pokles o 1,2 p. b.), 78 Obecně odborná příprava (7,7 %, pokles o 1,4 p. b.), 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (18,5 %, pokles o 1,5 p. b.), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (13,7 %, pokles o 1,7 p. b.), 18 Informační technologie (12,7 %, nárůst o 2,5 p. b.) a 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (15,2 %, pokles o 2,7 p. b.).

V rámci středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) došlo v několika případech k meziročnímu nárůstu míry nezaměstnanosti absolventů. Týká se to skupin oborů 69 Osobní a provozní služby (21,6 %, nárůst o 11,3 p. b.), 21 Hornictví, hutnictví a slévárství (27,3 %, nárůst o 8,8 p. b.), 18 Informační technologie (12,7 %, nárůst o 2,5 p. b.) a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (23,2 %, o 1,1 p. b.).

---

⁹Tedy s vyšší hodnotou než je celková míra nezaměstnanosti v kategorii M.

Tabulka 4.6 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2014, skupiny oborů kategorie M

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	433	80	18,5%	-3,3 p.b.
18 Informační technologie	2999	381	12,7%	2,5 p.b.
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	11	3	27,3%	8,8 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	2098	204	9,7%	-3,5 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2010	206	10,2%	-7,1 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	310	26	8,4%	-6,9 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	200	30	15,0%	-9,3 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	164	31	18,9%	-6,1 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	27	5	18,5%	-1,5 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	185	43	23,2%	1,1 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	222	30	13,5%	-4,6 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2309	250	10,8%	-2,6 p.b.
37 Doprava a spoje	841	113	13,4%	-3,3 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	111	9	8,1%	-8,4 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	1395	204	14,6%	-7,6 p.b.
43 Veterinářství a veterinární prevence	365	34	9,3%	-8,0 p.b.
53 Zdravotnictví	2150	219	10,2%	-0,8 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	8824	1117	12,7%	-4,1 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	3346	460	13,7%	-1,7 p.b.
66 Obchod	40	2	5,0%	-9,6 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	2005	224	11,2%	-7,0 p.b.
69 Osobní a provozní služby	51	11	21,6%	11,3 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	151	23	15,2%	-2,7 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	2004	206	10,3%	-5,3 p.b.
78 Obecně odborná příprava	5099	392	7,7%	-1,4 p.b.
82 Umění a užité umění	1589	199	12,5%	-1,2 p.b.
Celkem M	38939	4502	11,6%	-3,2 p.b.

p. b. – procentní bod

4.6 Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie vzdělání N)

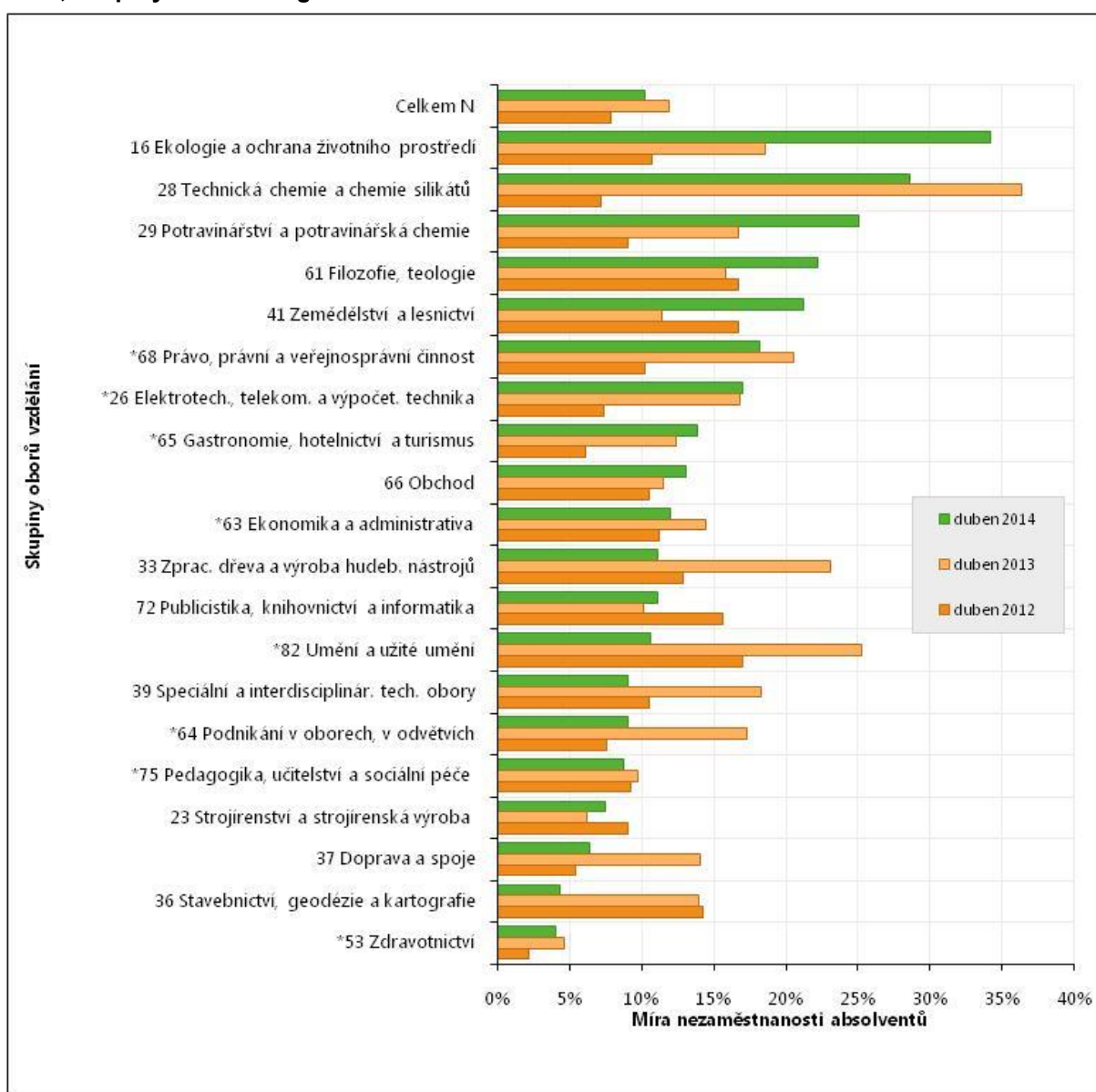
Tato kategorie vzdělání zaznamenávala do roku 2005 poměrně výrazný nárůst v počtu absolventů, který byl do značné míry způsoben zájmem o terciární vzdělávání. Zatímco v roce 2003 je v rámci vyššího odborného vzdělání evidováno 4 701 absolventů, v roce 2005 je to již 7 025 absolventů. Od roku 2005 však v počtu absolventů v této kategorii vzdělání dochází ke kontinuálnímu poklesu, který je ovlivněn rozšiřující se vzdělávací nabídkou vysokých škol (absolvování vyššího odborného vzdělání je mnohdy alternativní variantou v případě neúspěchu v přijímacím řízení na vysoké školy), demografickým poklesem obyvatelstva a do určité míry také zavedením státní maturitní zkoušky v roce 2011 (viz kapitola 2). V roce 2013 bylo v rámci vyššího odborného vzdělání evidováno 4 819 absolventů.

Nejvíce absolventů vyššího odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie N) ukončilo studium ve skupinách oborů 53 Zdravotnictví (25,1 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (16,9 %), 63 Ekonomika a administrativa (14,0 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (8,2 %), 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (6,9 %), 82 Umění a užité umění (5,3 %), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (4,6 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (4,5 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) v dubnu 2014 činila **10,2 %**. Oproti dubnovým hodnotám za rok 2013 tak dochází v rámci této kategorie vzdělání k meziročnímu poklesu v míře nezaměstnanosti o 1,6 p. b. (spolu s gymnaziálním vzděláním jde o nejnižší meziroční pokles v rámci všech sledovaných kategorií vzdělání). Tato kategorie vzdělání je však poměrně náchylná k výkyvům v míře nezaměstnanosti z důvodu nižšího zastoupení absolventů v rámci jednotlivých skupin oborů. Výjimkou jsou skupiny oborů 53 Zdravotnictví, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, 63 Ekonomika a administrativa, 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost, které byly z hlediska počtu absolventů v loňském roce nejvíce zastoupené.

Jestliže se podíváme na meziroční srovnání míry nezaměstnanosti v rámci jednotlivých skupin oborů, nepřehlédneme, že je zde ve srovnání s ostatními sledovanými kategoriemi vzdělání více případů, kdy došlo v míře nezaměstnanosti k nárůstu.

Obrázek 4.8 Míra nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2012, 2013 a 2014, skupiny oborů kategorie N

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 200 absolventů.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti (kategorie N) je v dubnu 2014 zaznamenána zejména v rámci skupin oborů s nižším počtem absolventů (méně než 200). Týká se to skupiny oborů

16 Ekologie a ochrana životního prostředí (34,2 %), 28 Technická chemie a chemie silikátů (28,6 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (25 %). Ze skupin oborů s vyšším počtem absolventů je míra nezaměstnanosti nejvyšší ve skupině oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (18,1 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (17 %).

Nejnižší míra nezaměstnanosti (kategorie N) je ve skupinách oborů 53 Zdravotnictví (4 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (4,3 %), 37 Doprava a spoje (6,4 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (7,5 %) a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (8,7 %).

K nejvýraznějšímu poklesu míry nezaměstnanosti došlo v rámci skupin oborů 82 Umění a užité umění (10,6 %, pokles o 14,6 p. b.), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (11,1 %, pokles o 12 p. b.), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (4,3 %, pokles o 9,7 p. b.) a 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (9 %, pokles o 9,3 p. b.).

Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti je naopak zaznamenán v rámci skupin oborů 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (34,2 %, nárůst o 15,7 p. b.), 41 Zemědělství a lesnictví (21,2 %, nárůst o 9,9 p. b.), 29 Potravinářství a potravinářská chemie (25 %, nárůst o 8,3 p. b.) a 61 Filozofie, teologie (22,2 %, nárůst o 6,4 p. b.).

Nejmenší rozdíl v míře nezaměstnanosti je v dubnu 2014 evidován ve skupinách oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (17 %, nárůst o 0,2 p. b.), 53 Zdravotnictví (4 %, pokles o 0,5 p. b.), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (8,7 %, pokles o 1 p. b.) a 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (11,1 %, nárůst o 1 p. b.).

Tabulka 4.7 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2014, skupiny oborů kategorie N

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	38	13	34,2%	15,7 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	133	10	7,5%	1,3 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	218	37	17,0%	0,2 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	7	2	28,6%	-7,8 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	16	4	25,0%	8,3 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	36	4	11,1%	-12,0 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	46	2	4,3%	-9,7 p.b.
37 Doprava a spoje	47	3	6,4%	-7,6 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	111	10	9,0%	-9,3 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	113	24	21,2%	9,8 p.b.
53 Zdravotnictví	1211	49	4,0%	-0,6 p.b.
61 Filozofie, teologie	9	2	22,2%	6,4 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	674	81	12,0%	-2,4 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	222	20	9,0%	-8,3 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	397	55	13,9%	1,5 p.b.
66 Obchod	61	8	13,1%	1,6 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	331	60	18,1%	-2,4 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	81	9	11,1%	1,0 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	813	71	8,7%	-1,0 p.b.
82 Umění a užité umění	255	27	10,6%	-14,6 p.b.
Celkem N	4819	493	10,2%	-1,7 p.b.

p. b. – procentní bod

4.7 Nezaměstnanost absolventů vysokoškolského magisterského vzdělání (kategorie T)

V rámci této kapitoly pravidelně uvádíme také údaje o absolventech pětiletého magisterského či navazujícího magisterského studia, kteří se vzdělávali v prezenční (denní) formě. Přestože se tato publikace primárně zaměřuje na uplatnění absolventů střední úrovně vzdělání na pracovním trhu, následující údaje mohou posloužit jako vhodný doplněk obrazu situace absolventů na trhu práce.

V důsledku nedostupnosti statisticky věrohodných dat za rok 2012 je vývoj nezaměstnanosti v rámci této kategorie vzdělání monitorován na základě informací za roky 2011 - 2013 a 2014.

Do roku 2009 byly v této publikaci uváděny údaje o absolventech vysokých škol za všechny kategorie vzdělání - při výpočtu míry nezaměstnanosti byly tedy sečteny počty absolventů bakalářského (kategorie R), magisterského (kategorie T) a doktorského studia (kategorie V). S rostoucím počtem bakalářských programů však přestal být tento postup korektní, jelikož absolventi bakalářských programů zpravidla pokračují v navazujícím magisterském studiu. Z tohoto důvodu vycházíme **od roku 2010 pouze z počtu absolventů magisterských oborů**, očištěných o počty absolventů pokračujících v doktorském studiu.

V důsledku kladení důrazu na terciární vzdělávání se **počet vysokoškolských absolventů s každým rokem zvyšuje**, a to i přes to, že v počtech absolventů škol dochází obecně k poklesu následkem demografického stárnutí populace a slábnutí populační síly ročníků. Zatímco v roce 2006 bylo v rámci magisterských studijních programů evidováno 17 176 absolventů, v roce 2010 to již bylo 23 570 absolventů. V roce 2012 můžeme na základě statistik o počtech absolventů pozorovat nárůst na 25 491 osob. V roce 2013 je v rámci magisterských programů evidováno 25 372 absolventů, oproti roku 2012 tedy můžeme pozorovat mírný pokles.

V roce 2013 ukončilo magisterské studium **nejvíce absolventů ve skupinách studijních programů**: Technické vědy a nauky (24,1 %), Ekonomické vědy a nauky (22,4 %), Humanitní a společenské vědy a nauky (13,8 %) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (10,6 %).

Míra nezaměstnanosti absolventů magisterského vzdělání (**kategorie T**) v dubnu 2014 činila **7,1 %**. Ve srovnání se situací v loňském roce došlo v míře nezaměstnanosti k mírnému poklesu o 0,2 p. b.

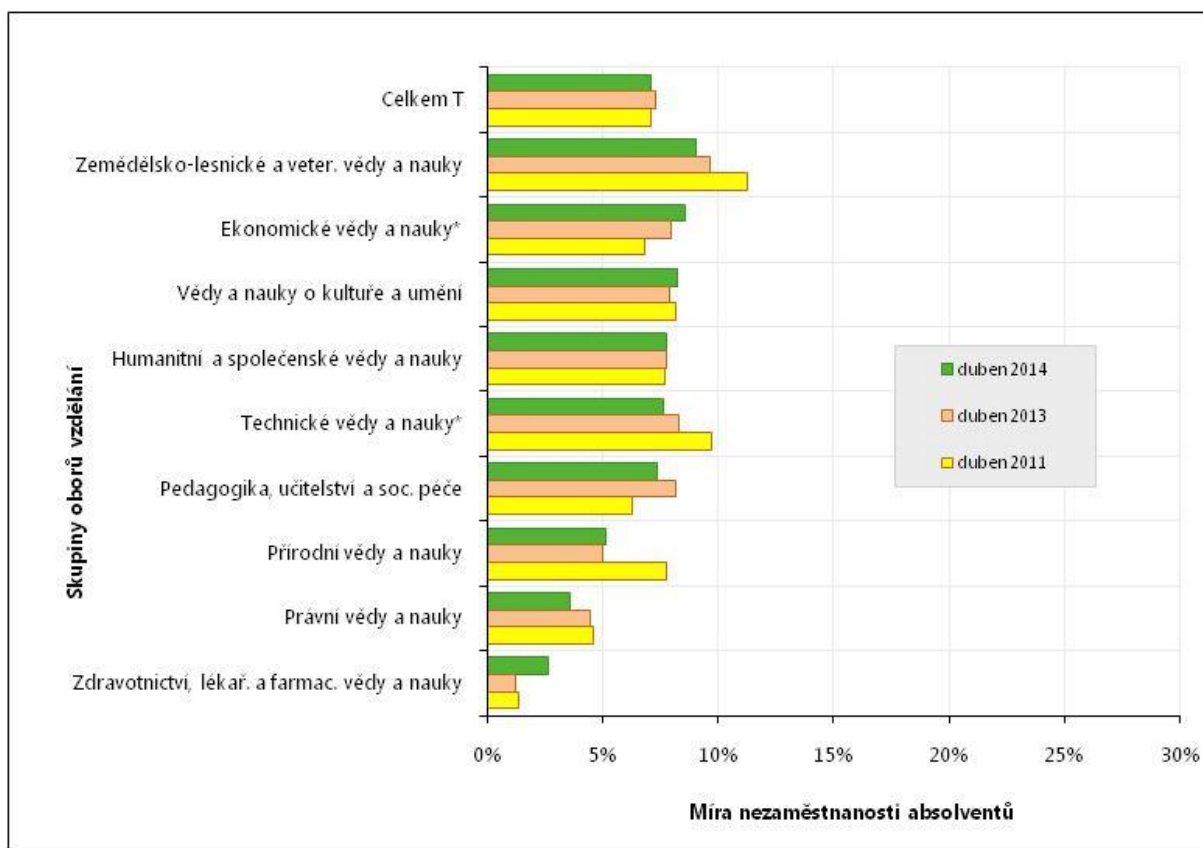
Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2014 evidována v rámci skupin studijních programů Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky (9 %), Ekonomické vědy a nauky (8,6 %), Vědy a nauky o kultuře a umění (8,2 %) a Humanitní a společenské vědy a nauky (7,8 %).

Nejnižší míra nezaměstnanosti (kategorie T) byla letos v dubnu zaznamenána v rámci skupin studijních programů Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky (2,7 %), Právní vědy a nauky (3,6 %) a přírodní vědy a nauky (5,2 %).

Meziroční poklesy v míře nezaměstnanosti nejsou v roce 2014 příliš vysoké. **K nejvýraznějšímu poklesu** došlo především ve skupině studijních programů Právní vědy a nauky (3,6 %, pokles o 0,8 p. b.), Pedagogika, učitelství a sociální péče (7,4 %, pokles o 0,8 p. b.), Technické vědy a nauky (7,6 %, pokles o 0,7 p. b.) a Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky (9 %, pokles o 0,6 p. b.).

Ačkoliv je na tom skupina studijních programů Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky z hlediska míry nezaměstnanosti ve srovnání s ostatními skupinami nejlépe, oproti loňskému roku zde dochází **k nejvyššímu meziročnímu nárůstu** (1,4 p. b.). Nárůst ovšem není příliš výrazný. Míra nezaměstnanosti mírně vzrostla také ve skupině studijních programů Ekonomické vědy a nauky (8,6 %, nárůst o 0,6 p. b.) a Vědy a nauky o kultuře a umění (8,2 %, nárůst o 0,3 p. b.).

Obrázek 4.9 Míra nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské magisterské vzdělání, duben 2011, 2013 a 2014, skupiny studijních programů kategorie T

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2013 v dané kategorii vzdělání více než 5 000 absolventů.

Tabulka 4.8 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské magisterské vzdělání, duben 2014, skupiny studijních programů kategorie T

Skupina studijních programů	Počet absolventů (2013)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2014)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2014)	Srovnání s dubnem 2013
Přírodní vědy a nauky	2285	118	5,2%	0,1 p.b.
Technické vědy a nauky	6128	467	7,6%	-0,7 p.b.
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	1095	99	9,0%	-0,6 p.b.
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	1874	50	2,7%	1,4 p.b.
Humanitní a společenské vědy a nauky	3519	273	7,8%	0,0 p.b.
Ekonomické vědy a nauky	5698	490	8,6%	0,6 p.b.
Právní vědy a nauky	1385	50	3,6%	-0,8 p.b.
Pedagogika, učitelství a soc. péče	2699	199	7,4%	-0,8 p.b.
Vědy a nauky o kultuře a umění	764	63	8,2%	0,3 p.b.
Celkem T	25372	1809	7,1%	-0,2 p.b.

p. b. – procentní bod

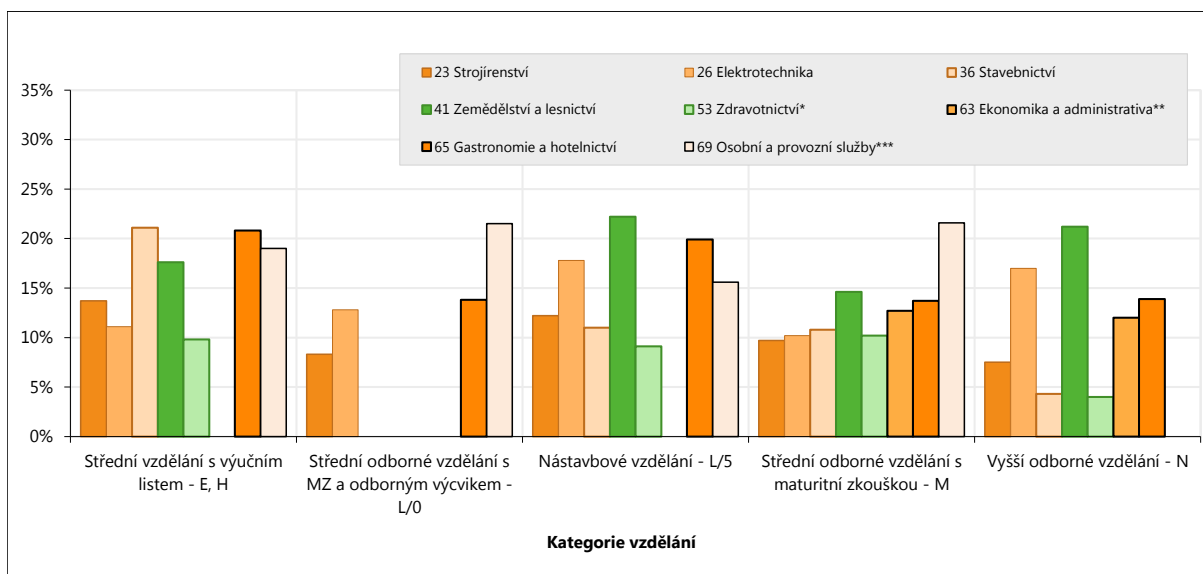
Pozn.: Kódy tříd a skupin studijních programů začleněných v jednotlivých kategoriích

Přírodní vědy a nauky	1	Ekonomické vědy a nauky	63
Technické vědy a nauky	2,3	Právní vědy a nauky	68
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	4	Pedagogika, učitelství a soc. péče	75
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	5	Vědy a nauky o kultuře a umění	8
Humanitní a společenské vědy a nauky	61,65,67,71,72,73,74,77		

5. Struktura nezaměstnaných absolventů podle profesní skladby

Zaměříme se nyní na míru nezaměstnanosti v nejvíce zastoupených skupinách oborů v rámci sledovaných kategorií vzdělání. Z hlediska jednotlivých kategorií vzdělání je míra nezaměstnanosti nejnižší v rámci středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) a také ve vyšším odborném vzdělání (kategorie N). Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti je v dubnu 2014 evidovaná v rámci učebních oborů (kategorie E+H) a nástavbového vzdělání (kategorie L/5).

Obrázek 5.1 Hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů hlavních skupin oborů (s počtem absolventů převyšujícím 3 500) v dubnu 2014

*Ve skupině oborů 53 Zdravotnictví nejsou žádné obory kategorie L/0, poskytující střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem.

**Ve skupině oborů 63 Ekonomika a administrativa nejsou žádné obory kategorie E a H, poskytující střední vzdělání s výučním listem. A dále potom L/0 a L/5.

*** Ve skupině oborů 69 Osobní a provozní služby nejsou žádné obory kategorie N, poskytující vyšší odborné vzdělání.

V rámci vybraných skupin oborů s počtem absolventů převyšujícím 3 500 dosahuje míra nezaměstnanosti nejnižších hodnot zejména ve **zdravotnických oborech** (obrázek 5.1). Zdravotnické obory patří tradičně k těm skupinám oborů, které jsou zaměstnavateli poptávané, jelikož v počtech absolventů zdravotnických oborů dochází v posledních letech ke kontinuálnímu poklesu. Kromě obecného poklesu počtu absolventů v důsledku demografického stárnutí populace je pravděpodobně důvodem také nižší atraktivita těchto oborů (roli zde hraje vysoká náročnost studia i zaměstnání s nepříliš vysokým finančním ohodnocením).

Také v rámci **strojírenských oborů** je míra nezaměstnanosti poměrně nízká. Nízkých hodnot dosahuje především v rámci maturitních oborů (ať již s odborným výcvikem nebo bez něj) a vyššího odborného vzdělání, kde je po těchto absolventech ze strany zaměstnavatelů poměrně vysoký zájem. O něco hůře jsou na tom z hlediska uplatnitelnosti absolventů učebních oborů. Jestliže však srovnáme poptávku po vyučených v ostatních skupinách oborů, situace je pro vyučené absolventy strojírenských oborů stále poměrně příznivá.

V případě **elektrotechnických oborů** je situace příznivější především v oblasti průmyslu. V rámci středního vzdělání s výučním listem je míra nezaměstnanosti v elektrotechnických oborech spolu se zdravotnickými obory nejnižší. Uplatnitelnost absolventů elektrotechnických oborů je nicméně příznivá také v rámci maturitních oborů. Vysoká míra nezaměstnanosti je v případě elektrotechnických oborů patrná především u absolventů nástavbového a vyššího odborného vzdělání.

Tabulka 5.1 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů vybraných hlavních skupin oborů vzdělání v dubnu 2014

Skupina oborů	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0		Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
23 Strojírenství a strojírenská výroba	716	13,7%	86	8,3%	36	12,2%	204	9,7%	10	7,5%
26 Elektrotech., telekom. a VT	237	11,1%	128	12,8%	28	17,8%	206	10,2%	37	17,0%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	607	21,1%			9	11,0%	250	10,8%	2	4,3%
41 Zemědělství a lesnictví	374	17,6%			6	22,2%	204	14,6%	24	21,2%
53 Zdravotnictví	18	9,8%			1	9,1%	219	10,2%	49	4,0%
63 Ekonomika a administrativa							1117	12,7%	81	12,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1048	20,8%	56	13,8%	53	19,9%	460	13,7%	55	13,9%
Celkem	4438	17,8%	734	14,2%	599	18,5%	4502	11,6%	493	10,2%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 15 % jsou zvýrazněny).

*Skupiny oborů s počtem absolventů převyšujícím 3 500.

Vyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v oblasti **stavebnictví, geodézie a kartografie**, především u absolventů učebních oborů. Omezená možnost pracovního uplatnění absolventů s nižší kvalifikací je výrazným způsobem ovlivněna najímáním levné a nekvalifikované pracovní síly ze zahraničí. Určitou roli hraje také pokles ve stavební činnosti v období ekonomické recese. Pokud se podíváme na míru nezaměstnanosti ve stavebních oborech u absolventů s maturitním vzděláním, můžeme vidět, že je zde situace příznivější – z hlediska celkové míry nezaměstnanosti absolventů maturitního vzdělání je míra nezaměstnanosti ve stavebních oborech lehce podprůměrná.

Vysoká míra nezaměstnanosti je tradičně evidována v rámci skupin oborů **Zemědělství a lesnictví** – a to jak na úrovni učebních, tak i maturitních oborů. V rámci vyššího odborného vzdělání dosahuje míra nezaměstnanosti absolventů zemědělských oborů nejvyšších hodnot. K nárůstu nezaměstnanosti došlo v meziročním srovnání převážně v rámci nástavbového vzdělání a vyššího odborného vzdělání (kde bylo v dubnu 2013 dosaženo podprůměrných hodnot) – v těchto kategoriích vzdělání však nejsou absolventi zemědělských oborů příliš zastoupeni.

V **ekonomických oborech** nabývá míra nezaměstnanosti absolventů maturitních oborů a vyššího odborného vzdělání lehce nadprůměrných hodnot. U absolventů maturitních oborů míra nezaměstnanosti v dubnu 2014 dosáhla 12,7 %, v případě vyššího odborného vzdělání 12 %. Ekonomické obory vykazovaly v posledních několika letech pozvolný nárůst míry nezaměstnanosti, který byl pravděpodobně způsoben nárůstem a nadprodukcí absolventů ekonomických oborů. Ve srovnání se situací v dubnu 2013 nicméně můžeme v tomto roce pozorovat mírný pokles a příznivější podmínky pro uplatnění absolventů na pracovním trhu.

Skupiny oborů **Gastronomie, hotelnictví a turismus** zaznamenaly v dubnu 2014 v rámci sledovaných kategorií vzdělání lehce nadprůměrnou míru nezaměstnanosti. Problém s uplatněním mají především absolventi učebních oborů a nástavbového vzdělání. Příznivější je situace mezi absolventy středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a vyšších odborných škol.

Z dlouhodobého hlediska je problematická situace také v rámci skupin oborů **31 Textilní výroba a oděvnictví**, kde jsou možnosti uplatnění absolventů velmi omezené. Obecně dochází v této oblasti průmyslu k útlumu, a to zejména v důsledku dovozu levného textilu z jihovýchodní Asie, kterému tuzemští výrobci nejsou schopni z hlediska ceny konkurovat. Zároveň zde dochází i k výrazným poklesům v počtech absolventů v důsledku nízkého a obtížného uplatnění na pracovním trhu a nízké atraktivity oborů.

Mezi další skupiny oborů s vyšší mírou nezaměstnanosti můžeme zařadit **29 Potravinářství a potravinářská chemie, 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 16 Ekologie a ochrana životního prostředí a 69 Osobní a provozní služby.**

Tabulka 5.2 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů vzdělání v dubnu 2014

duben 2014	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0		Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Celkem	4438	17,8%	734	14,2%	599	18,5%	4502	11,6%	493	10,2%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							80	18,5%	13	34,2%
18 Informační technologie							381	12,7%		
21 Hornictví, hutnictví a slévárství	2	7,7%	3	12,0%			3	27,3%		
23 Strojírenství a strojírenská výroba	716	13,7%	86	8,3%	36	12,2%	204	9,7%	10	7,5%
26 Elektrotech., telekom. A VT	237	11,1%	128	12,8%	28	17,8%	206	10,2%	37	17,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	11	13,6%	5	12,2%			26	8,4%	2	28,6%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	275	20,8%					30	15,0%	4	25,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	25	24,0%	9	26,5%			31	18,9%		
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	1	10,0%					5	18,5%		
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	293	20,7%	12	13,8%	19	17,3%	43	23,2%	4	11,1%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	14	9,6%	28	13,2%			30	13,5%		
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	607	21,1%			9	11,0%	250	10,8%	2	4,3%
37 Doprava a spoje	13	18,8%	0	0,0%	10	14,3%	113	13,4%	3	6,4%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	27	22,5%	117	14,6%	5	10,4%	9	8,1%	10	9,0%
41 Zemědělství a lesnictví	374	17,6%			6	22,2%	204	14,6%	24	21,2%
43 Veterinářství a veterinární prevence							34	9,3%		
53 Zdravotnictví	18	9,8%			1	9,1%	219	10,2%	49	4,0%
61 Filozofie, teologie									2	22,2%
63 Ekonomika a administrativa							1117	12,7%	81	12,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					395	19,1%			20	9,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1048	20,8%	56	13,8%	53	19,9%	460	13,7%	55	13,9%
66 Obchod	259	18,0%	111	18,1%	14	28,0%	2	5,0%	8	13,1%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							224	11,2%	60	18,1%
69 Osobní a provozní služby	415	19,0%	152	21,5%	7	15,6%	11	21,6%		
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							23	15,2%	9	11,1%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	80	26,9%					206	10,3%	71	8,7%
78 Obecné odborná příprava							392	7,7%		
82 Umění a užité umění	23	10,9%	27	15,4%	5	83,3%	199	12,5%	27	10,6%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 15 % jsou zvýrazněny).

6. Nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva a mladých lidí z hlediska vzdělání

(Kapitolu zpracovala Ing. Mgr. Pavla Paterová)

Dubnová data o nezaměstnanosti absolventů (kategorie vzdělání (L/0, L/5, M, K) jsou od roku 2012 významně ovlivněna zavedením státní maturitní zkoušky na jaře 2011. Lze předpokládat, že pokud by nová maturitní zkouška neproběhla, byla by i letošní míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů vyšší. Z tohoto důvodu využíváme také dalšího zdroje informací o nezaměstnanosti, kterým je Výběrové šetření pracovních sil "VŠPS" z roku 2013. V souvislosti s ním jsme si rovněž položili doplňující otázku týkající se nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva "EAO" podle vystudovaného oboru vzdělání.

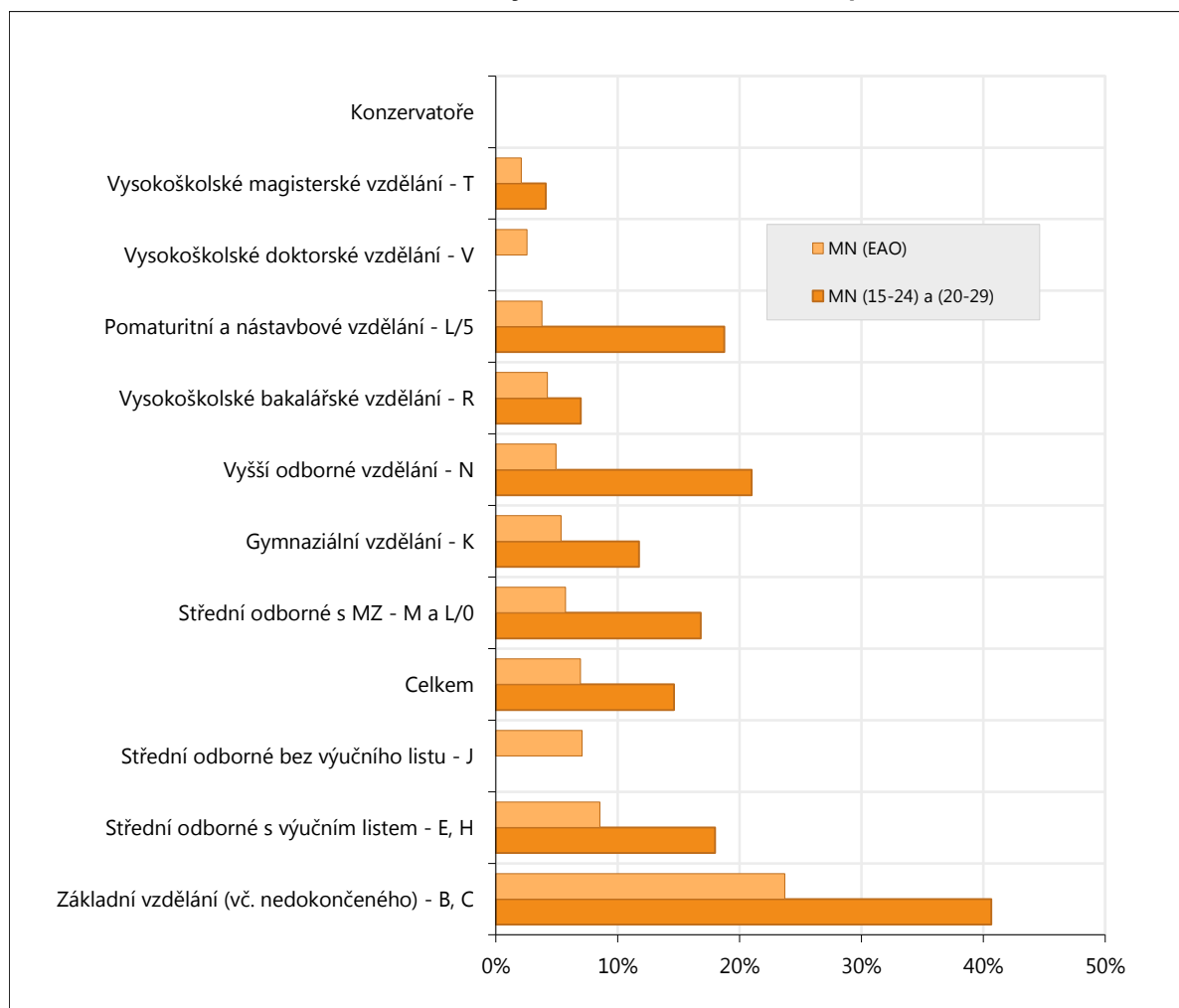
Tabulka 6.1 Míra nezaměstnanosti mladých lidí v roce 2013 podle VŠPS

	Zam	Nezam	Celkem	MN (15-24)	MN (EAO)
Základní vzdělání (vč. nedokončeného) - B, C	24979	17121	42100	40,7%	23,7%
Střední odborné s výučním listem - E, H	95582	20975	116558	18,0%	8,5%
Střední odborné bez výučního listu - J	1140		1140	0,0%	7,1%
Střední odborné s MZ - M a L/0	121167	24479	145646	16,8%	5,7%
Gymnaziální vzdělání - K	17838	2376	20214	11,8%	5,4%
Pomaturitní a nástavbové vzdělání - L/5	4838	1116	5954	18,7%	3,8%
Vyšší odborné vzdělání - N	5076	1349	6425	21,0%	4,9%
	Zam	Nezam	Celkem	MN (20-29)	MN (EAO)
Konzervatoře	900		900	0,0%	0,0%
Vysokoškolské bakalářské vzdělání - R	62644	4685	67329	7,0%	4,2%
Vysokoškolské magisterské vzdělání - T	113432	4828	118260	4,1%	2,1%
Vysokoškolské doktorské vzdělání - V	1809		1809	0,0%	2,5%
Celkem	449404	76929	526333	14,6%	7,0%

Zam – počet zaměstnaných; Nezam – počet nezaměstnaných

Celkem = Zam + Nezam; MN (míra nezaměstnanosti) = Nezam/Celkem

Obrázek 6.1 Míra nezaměstnanosti mladých lidí a EAO v roce 2013 podle VŠPS

V tabulce a grafu jsou prezentovány údaje týkající se mladých lidí ve věku 15 – 24 let. Jedná se o ekonomicky aktivní mladé lidi na trhu práce, kteří absolvovali základní a střední (příp. vyšší odbornou) úroveň vzdělání. Dále zde uvádíme údaje o skupině mladých lidí

ve věku 20 – 29 let, kteří dosáhli terciární úrovně vzdělání. Vedle míry nezaměstnanosti mladých lidí je zde prezentována i míra nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Z dat VŠPS 2013 je patrná přímá závislost mezi úrovní vzdělání a nezaměstnaností. Nejtěžší postavení na trhu práce mají lidé bez vzdělání, příp. se základním vzděláním, nejlépe jsou na tom lidé s terciární úrovní vzdělání. V porovnání s vyššími věkovými ročníky mají obtížnější postavení mladí lidé bez dostatečné praxe a pracovních zkušeností.

Míra nezaměstnanosti mladých lidí (do 24 let) středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M) a s odborným výcvikem (kategorie L/0) v roce 2013 podle VŠPS dosahovala 16,8 %, u pomaturitního a nástavbového vzdělávání 18,7 % a u gymnaziálního vzdělávání 11,8 %.¹⁰

Bylo by jistě zajímavé podívat se na nezaměstnanost mladých lidí podle oborového zaměření. Bohužel velikost vzorku VŠPS není pro analýzu v rámci věkových kategorií dostatečná. Proto je možné tuto otázku vztahovat pouze na ekonomicky aktivní obyvatelstvo jako celek, přičemž se zaměřujeme na monitoring nezaměstnanosti EAO s minimálním počtem 20 000 zaměstnaných osob. Údaje o mírách nezaměstnanosti mladých pro vybrané obory vzdělání uvádíme následně spíše jako doplňující informaci.

Vezmeme-li tedy v úvahu pouze větší skupiny oborů vzdělání (s počtem zaměstnaných nad 20 tisíc), pak nadprůměrnou míru nezaměstnanosti mají lidé, kteří vystudovali obory spíše nižší úrovně vzdělání. Podrobněji viz tabulka 6.2, kde jsou sestupně podle míry nezaměstnanosti uvedeny profese podle ISCO u EAO s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Následně navazuje tabulka 6.3 s profesemi, u kterých byla v roce 2013 zaznamenána podprůměrná míra nezaměstnanosti.

Tabulka 6.2 Výběr profesí EAO podle ISCO s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti (minimální počet 20 000 zaměstnaných osob; řazeno sestupně od nejvyšší míry nezaměstnanosti, rok 2013, VŠPS)

ISCO	Název profese	mNZ
5131	Čišníci a servírky	13,0%
8211	Montážní dělníci mechanických zařízení	12,6%
9112	Uklízeči a pomocníci v hotelích, administrativních, průmyslových a jiných objektech	12,5%
8344	Obsluha vysokozdvíhových a jiných vozíků a skladníci	12,0%
9329	Ostatní pomocní pracovníci ve výrobě	11,7%
8212	Montážní dělníci elektrických, energetických a elektronických zařízení	11,2%
7112	Zedníci, kamnáři, dlaždiči a montéři suchých staveb	10,7%
8142	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu	10,6%
5223	Prodáváči v prodejnách	10,4%
5141	Kadeřníci	9,8%
3112	Stavební technici	9,6%
8219	Montážní dělníci ostatních výrobků	9,4%
5120	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	8,8%
5414	Pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur	8,6%
5230	Pokladníci a prodáváči vstupenek a jízdenek	8,5%
4110	Všeobecní administrativní pracovníci	8,4%
4120	Sekretáři (všeobecní)	8,4%
7119	Ostatní řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby	8,1%
5322	Ošetrovatelé a příbuzní pracovníci v oblasti domácí péče a terénních sociálních služeb	7,5%
3341	Vedoucí v oblasti administrativních agend	7,1%
7412	Elektromechanici	7,1%

Nadprůměrnou míru nezaměstnanosti mají u ekonomicky aktivního obyvatelstva zejména lidé středního vzdělání s výučním listem se zaměřením na Hotelnictví, Rostlinnou a živočišnou výrobu, Textil, Velkoobchod a maloobchod, Potravinářství, Stavebnictví a inženýrské stavby, Kadeřnické a kosmetické služby. V případě středního vzdělání s maturitní zkouškou se jednalo o obory: Management a administrativa, Hotelnictví, Rostlinná a živočišná výroba, Textil, Velkoobchod a maloobchod.

¹⁰U gymnázií se jedná skutečně pouze o mladé lidi, kteří po absolutoriu tohoto vzdělávání odešli na trh práce a ukončili tak počáteční vzdělávání.

Tabulka 6.3 Výběr profesí EAO podle KZAM s podprůměrnou mírou nezaměstnanosti (minimální počet 20 000 zaměstnaných osob; řazeno sestupně od nejvyšší podprůměrné míry nezaměstnanosti, rok 2013, VŠPS)

ISCO	Název profese	mNZ
5329	Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti jinde neuvedení	6,9%
4311	Úředníci v oblasti účetnictví	6,4%
8189	Obsluha stacionárních strojů a zařízení jinde neuvedená	6,4%
3339	Zprostředkovatelé služeb jinde neuvedení	6,0%
7512	Pekaři, cukráři (kromě šéfcukrářů) a výrobci cukrovin	5,7%
7126	Instalatéři, potrubáři, stavební zámečníci a stavební klempíři	5,6%
8322	Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů, taxikáři	5,4%
3119	Technici v ostatních průmyslových oborech	5,3%
7222	Nástrojaři a příbuzní pracovníci	5,2%
7543	Kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů)	5,2%
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	5,1%
5151	Provozní pracovníci stravovacích, ubytovacích a dalších zařízení	5,1%
7212	Svářeči, řezači plamenem a páječi	5,0%
7223	Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)	5,0%
8331	Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají	5,0%
3322	Obchodní zástupci	4,9%
7522	Truhláři (kromě stavebních) a pracovníci v příbuzných oborech	4,5%
7233	Mechanici a opraváři zemědělských, průmyslových a jiných strojů a zařízení	4,2%
4323	Pracovníci v dopravě a přepravě	3,9%
7115	Tesaři a stavební truhláři	3,9%
3331	Odbytoví a přepravní agenti, celní deklaranti	3,7%
5142	Kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech	3,1%
1221	Řidiči pracovníci v oblasti obchodu, marketingu a v příbuzných oblastech	3,1%
5221	Provozovatelé maloobchodních a velkoobchodních prodejen	3,0%
7231	Mechanici a opraváři motorových vozidel	3,0%
7411	Stavební a provozní elektrikáři	3,0%
2320	Učitelé odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku	2,9%
3313	Odborní pracovníci v oblasti účetnictví, ekonomiky a personalistiky	2,9%
4321	Úředníci ve skladech	2,8%
3343	Odborní pracovníci v administrativě a správě organizace	2,6%
2310	Učitelé na vysokých a vyšších odborných školách	2,5%
8121	Obsluha zařízení na zpracování kovů	2,5%
5321	Ošetřovatelé a příbuzní pracovníci ve zdravotnických a sociálních zařízeních	2,3%
2411	Specialisté v oblasti účetnictví	2,3%
3512	Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií	1,9%
3321	Odborní pracovníci v oblasti pojišťovnictví	1,9%
5412	Policisté	1,9%
1412	Řidiči pracovníci v oblasti stravovacích služeb	1,8%
8341	Řidiči a obsluha zemědělských a lesnických strojů	1,8%
1120	Nejvyšší představitelé společností a institucí (kromě politických, zájmových a příbuzných organizací)	1,7%
2514	Programátoři počítačových aplikací	1,5%
3122	Mistři a příbuzní pracovníci ve výrobě (kromě hutní výroby a slévárenství)	1,4%
3115	Strojírenští technici	1,2%
1213	Řidiči pracovníci v oblasti strategie a politiky organizací	1,0%
2330	Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. st. ZŠ	1,0%
2359	Specialisté a odborní pracovníci v oblasti výchovy a vzdělávání jinde neuvedení	0,9%
2221	Všeobecné sestry se specializací	0,9%
2412	Finanční a investiční poradci a příbuzní specialisté	0,8%
1321	Řidiči pracovníci v průmyslové výrobě	0,7%
2342	Učitelé v oblasti předškolní výchovy	0,7%
3221	Všeobecné sestry bez specializace	0,7%
5153	Správci objektů	0,5%
3113	Elektrotechnici a technici energetici	0,5%
2142	Stavební inženýři	0,0%
2212	Lékaři specialisté	0,0%
2341	Učitelé na 1. stupni základních škol	0,0%

Podprůměrnou míru nezaměstnanosti nacházíme u ekonomicky aktivního obyvatelstva zejména vysokoškolského magisterského vzdělání. Dále u středního vzdělání s maturitní zkouškou v oborech: Přepravní služby a spoje, Motorová vozidla, Elektrotechnika

a energetika, Strojírenství, Ekonomie, Stavebnictví a inženýrské stavby, Elektronika a automatizace, Účetnictví a výpočet daní. V případě středního vzdělání s výučním listem se jedná především o obory elektrotechnického a strojírenského zaměření.

Porovnáme-li míry nezaměstnanosti mladých lidí (do 29 let) a EAO, z velké části je nezaměstnanost mladých lidí vyšší. Lze ovšem nalézt i některé obory, ve kterých je tomu naopak. Z výsledků VŠPS 2013 vyplývá, že **nižší míru nezaměstnanosti (v porovnání s EAO) měli mladí lidé** vysokoškolského magisterského studia se zaměřením na Strojírenství, Elektroniku a Elektrotechniku, Počítačové vědy, Ekonomii, Pedagogiku a Přípravu učitelů s odbornou (předmětovou) aprobací. U středního vzdělání s maturitní zkouškou se jednalo o obor Hotelnictví.

Jak již bylo uvedeno, detailnější analýza nezaměstnanosti mladých lidí podle oborového zaměření není možná v důsledku omezené velikosti vzorku VŠPS. V následujících dvou tabulkách však přinášíme srovnání míry nezaměstnanosti mladých a EAO pro obory vzdělání, které jsou dostatečně zastoupeny, u kterých počty zaměstnaných převyšují 50 000 (EAO), resp. 5 000 (mladí 15 – 24letí), a vyskytují se zároveň v obou sledovaných kategoriích. Za těchto podmínek je možné porovnávat míry nezaměstnanosti mladých a EAO pouze v rámci skupiny vyučených a skupiny maturantů.

Tabulka 6.4 Porovnání míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a EAO v roce 2013 ve vybraných oborech vzdělání – vyučení

Obor vzdělání (vyučení)		Míra nezaměstnanosti (mladí 15 - 24 let)	Míra nezaměstnanosti (EAO)
811	Hotelnictví	29,8%	12,4%
582	Stavebnictví a inženýrské stavby	18,3%	8,9%
521	Strojírenství	14,3%	5,7%
543	Materiály	11,9%	6,9%
522	Elektrotechnika a energetika	10,7%	5,8%
525	Motorová vozidla	9,8%	4,8%

Pozn. Kódy oborů vzdělání odpovídají klasifikaci ISCED, kterou používá Český statistický úřad. Údaje jsou řazeny podle hodnot míry nezaměstnanosti mladých.

Z tabulky 6.4 je zřejmé, že v kategorii vyučených nacházíme nejvýraznější rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti mladých a všech ekonomicky aktivních v případě oborů Strojírenství, Hotelnictví, Motorová vozidla a Stavebnictví a inženýrské stavby, přičemž ve všech těchto případech je míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s mírou nezaměstnanosti EAO minimálně dvojnásobná.

Tabulka 6.5 Porovnání míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a EAO v roce 2013 ve vybraných oborech vzdělání – maturitní SOŠ a SOU

Obor vzdělání (maturitní SOŠ a SOU)		Míra nezaměstnanosti (mladí 15 - 29 let)	Míra nezaměstnanosti (EAO)
314	Ekonomie	20,1%	4,7%
811	Hotelnictví	16,4%	9,0%
345	Management a administrativa	15,7%	9,6%
522	Elektrotechnika a energetika	15,2%	2,6%
582	Stavebnictví a inženýrské stavby	15,2%	5,0%
521	Strojírenství	10,9%	4,2%

Pozn. Kódy oborů vzdělání odpovídají klasifikaci ISCED, kterou používá Český statistický úřad. Údaje jsou řazeny podle hodnot míry nezaměstnanosti mladých.

Ve skupině maturitních SOŠ a SOU jsou rozdíly v hodnotách míry nezaměstnanosti mladých oproti míře nezaměstnanosti EAO výraznější než v případě vyučených. Například u oboru Elektrotechnika a energetika je míra nezaměstnanosti mladých téměř šestinásobná a v případě oboru Ekonomie více než čtyřnásobná. Relativně nejmenší rozdíl nacházíme u oboru Management a administrativa.

7. Nezaměstnanost čerstvých absolventů škol v jednotlivých krajích

Následující část publikace je věnována analýze míry nezaměstnanosti absolventů škol v rámci jednotlivých krajů České republiky. V souvislosti s výpočtem míry nezaměstnanosti a jejím monitorováním v krajích je třeba zmínit jednu poměrně zásadní skutečnost. Při interpretování míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích je důležité mít na paměti, že statistiky počtu nezaměstnaných vždy vycházejí z evidence uchazečů, kteří mají v daném kraji trvalé bydliště. Počty absolventů škol jsou naproti tomu udávány na základě sídla školy. V souvislosti s výpočtem a sledováním míry nezaměstnanosti na úrovni krajů by tak mohla poměrně snadno nastat situace, kdy by se krajská příslušnost u absolventa – uchazeče o zaměstnání mohla z hlediska trvalého bydliště a sídla školy lišit. Mohou nastat případy, kdy se trvalé bydliště v příslušném kraji liší od místa, kde absolventi vystudovali. Z tohoto důvodu je třeba výpočet míry nezaměstnanosti mírně upravit. Bez předchozích úprav by mohlo dojít v důsledku tohoto nesouladu k nadhodnocení nebo naopak podhodnocení míry nezaměstnanosti, což by vedlo ke ztrátě její validity a výpovědní hodnoty.¹¹

Právě z tohoto důvodu je výpočet míry nezaměstnanosti z hlediska regionálního členění v rámci této publikace upraven. **Při výpočtu míry nezaměstnanosti na krajské úrovni jsou počty absolventů i nezaměstnaných absolventů – uchazečů o zaměstnání vztaženy ke školám v kraji, ve kterém vystudovali.**¹²

Míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji je definována jako **podíl počtu nezaměstnaných absolventů škol v kraji** (bez ohledu na to, v kterém kraji ČR jsou evidováni na ÚP) k **počtu absolventů, kteří se připravovali na školách v daném kraji**. Před výpočty této míry nezaměstnanosti jsou absolventi – uchazeči o zaměstnání - strukturováni podle sídla školy, kterou vystudovali. Informace o tom, v jakém kraji jsou evidováni, v tomto případě ustupuje do pozadí.

Podívejme se nyní na konkrétní situaci v jednotlivých krajích České republiky z hlediska míry nezaměstnanosti. Z přiloženého obrázku 7.1 jsou mezi jednotlivými krajemi poměrně dobře patrné výrazné rozdíly, a to jak na úrovni absolventů středních a vyšších odborných škol, tak i na úrovni podílu nezaměstnaných osob ve věku 15 - 64 let.¹³ Mezi nezaměstnaností absolventů středních a vyšších odborných škol a celkovou nezaměstnaností však můžeme pozorovat přímý vztah, což je vidět i na přiloženém obrázku 7.1. Ve většině případů platí, že v krajích s nižší celkovou nezaměstnaností nabývá také míra nezaměstnanosti absolventů škol nižších hodnot. V krajích s vyšší nezaměstnaností se možnosti uplatnění absolventů škol naopak snižují.

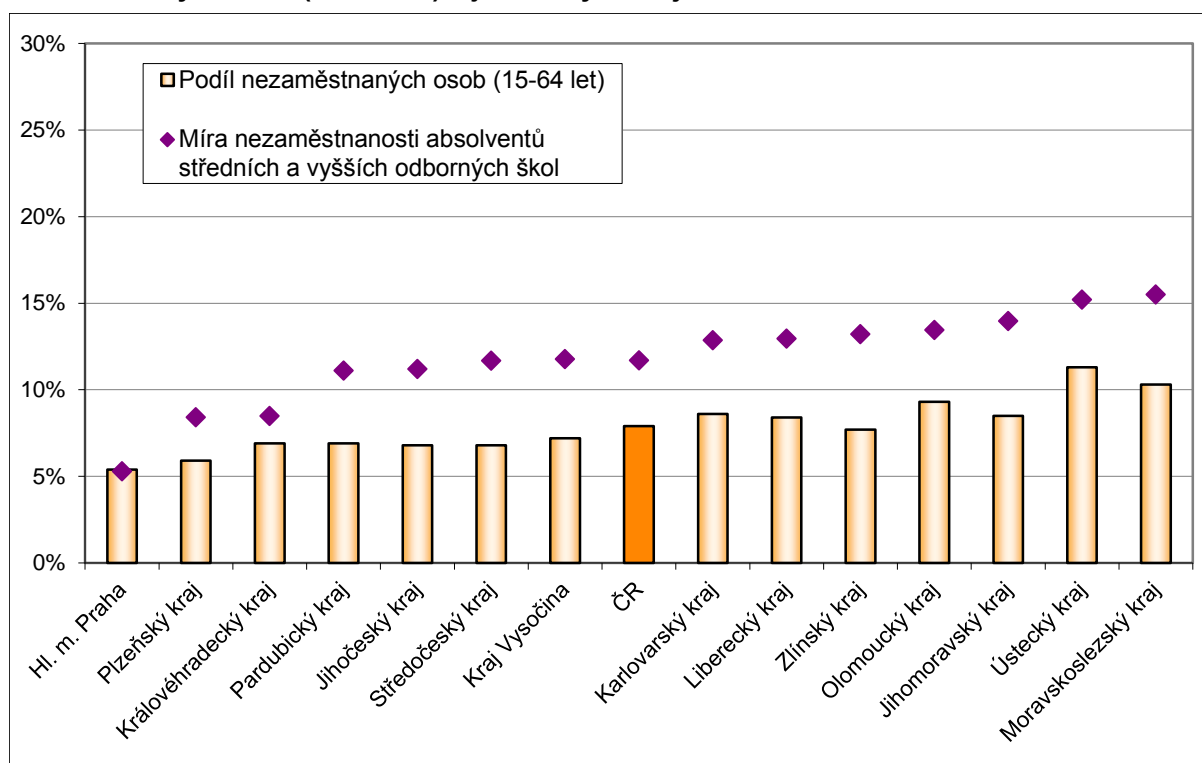
Z obrázku 7.1 můžeme vidět, že z hlediska uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu je **situace nejpříznivější v Hl. m. Praze**, kde nabývá nejnižších hodnot i celková nezaměstnanost v populaci 15 - 64 let. Míra nezaměstnanosti absolventů škol s v této oblasti pohybuje kolem 5,3 %, celková nezaměstnanost zde dosahuje 5,4 %. Také v Plzeňském a Královéhradeckém kraji nabývá míra nezaměstnanosti absolventů nižších hodnot a jejich uplatnitelnost na pracovním trhu je vyšší. V Plzeňském kraji dosahuje v dubnu 2014 míra nezaměstnanosti absolventů 8,4 %, v Královéhradeckém kraji pak 8,5 %. **Nejvyšší míra nezaměstnanosti absolventů** je v letošním roce evidována v krajích Ústeckém a Moravskoslezském, kde i celková nezaměstnanost ve srovnání s ostatními krajemi zůstává vysoká. K dubnu 2014 dosahuje míra nezaměstnanosti absolventů v Ústeckém kraji 15,2 %, v Moravskoslezském kraji dokonce 15,5 %.

¹¹ Zkreslení by bylo zvláště výrazné u oborových struktur absolventů, zejména pak v rámci terciárního vzdělávání.

¹² V údajích o nezaměstnaných absolventech škol zveřejňované Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR jsou souhrnné počty absolventů primárně členěny podle místní příslušnosti k jednotlivým úřadům práce a zároveň jsou **doplněny o identifikaci škol, kde absolventi vystudovali**.

¹³ Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let k obyvatelstvu stejného věku (který od ledna 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti).

Obrázek 7.1 Míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol a podíl nezaměstnaných osob (15 - 64 let) v jednotlivých krajích v dubnu 2014

Pokud bychom se zaměřili na rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol a celkovou nezaměstnaností v rámci jednotlivých krajů, můžeme vidět, že k nejmenším rozdílům dochází v Hl. městě Praha. V této oblasti dosahuje míra nezaměstnanosti absolventů škol podobných hodnot jako celková nezaměstnanost, rozdíl činí pouze 0,1 p. b. Podobně nízký rozdíl mezi celkovou nezaměstnaností a nezaměstnaností absolventů můžeme pozorovat také v Královéhradeckém kraji (1,6 p. b.), v Plzeňském (2,5 p. b.) a Ústeckém kraji (3,9 p. b.). Nejvyšší rozdíly jsou v dubnu 2014 evidovány v Jihomoravském (5,5 p. b.), Zlínském (5,5 p. b.) a Moravskoslezském kraji (5,2 p. b.). V uvedených oblastech míra nezaměstnanosti absolventů škol vysoce převyšuje celkovou nezaměstnanost - možnost uplatnění absolventů na pracovním trhu je zde poměrně omezená.

Tabulka 7.1 Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích podle úrovně dosaženého vzdělání – duben 2014

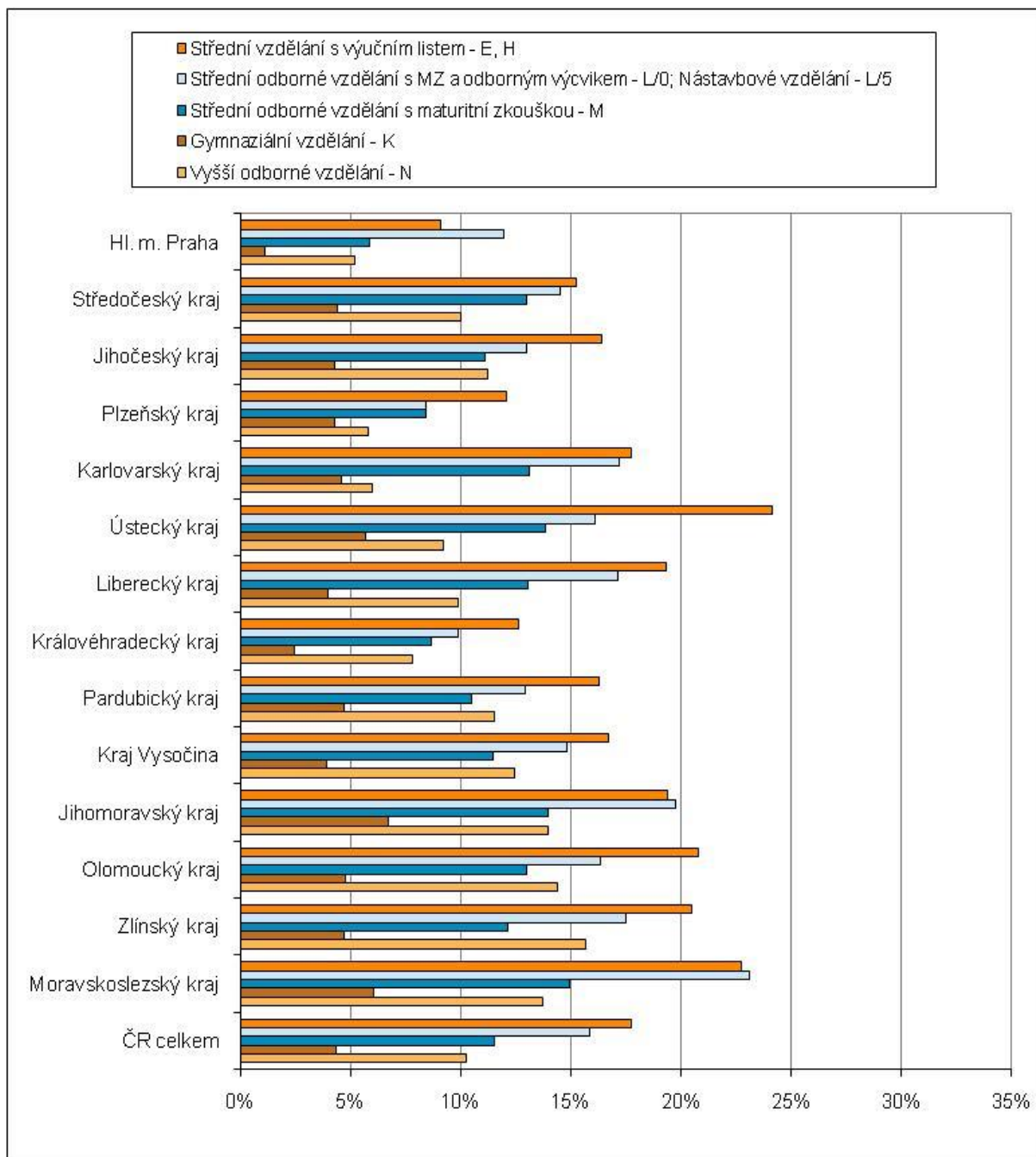
duben 2014	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Gymnaziální vzdělání - K		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Hl. m. Praha	171	9,1%	100	12,0%	296	5,9%	42	1,1%	52	5,2%
Středočeský kraj	404	15,2%	97	14,5%	412	13,0%	89	4,4%	34	10,0%
Jihočeský kraj	297	16,4%	75	13,0%	296	11,1%	61	4,3%	42	11,3%
Plzeňský kraj	154	12,1%	35	8,5%	176	8,4%	40	4,3%	15	5,8%
Karlovarský kraj	138	17,8%	31	17,2%	114	13,1%	23	4,6%	6	6,0%
Ústecký kraj	499	24,1%	71	16,1%	389	13,9%	78	5,7%	30	9,2%
Liberecký kraj	179	19,4%	38	17,1%	177	13,1%	29	4,0%	9	9,9%
Královéhradecký kraj	196	12,7%	50	9,9%	219	8,7%	31	2,5%	18	7,8%
Pardubický kraj	225	16,3%	66	13,0%	210	10,5%	50	4,7%	32	11,5%
Kraj Vysočina	255	16,7%	77	14,8%	248	11,5%	43	3,9%	29	12,4%
Jihomoravský kraj	549	19,4%	197	19,8%	637	14,0%	187	6,7%	94	14,0%
Olomoucký kraj	346	20,8%	109	16,4%	308	13,0%	73	4,8%	34	14,4%
Zlínský kraj	310	20,5%	140	17,5%	317	12,1%	68	4,7%	37	15,7%
Moravskoslezský kraj	715	22,8%	247	23,1%	703	15,0%	173	6,0%	61	13,7%
ČR celkem	4438	17,8%	1333	15,9%	4502	11,6%	987	4,4%	493	10,2%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR.

mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji.

Míra nezaměstnanosti je napříč kraji nejvyšší u učebních oborů kategorie vzdělání E+H (především v Ústeckém kraji), ve středním odborném vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L/0) a nástavbovém vzdělání /kategorie L/5). Nejnížší je nezaměstnanost u absolventů gymnaziálního vzdělání - v této souvislosti však již bylo řečeno, že většina absolventů pokračuje ve vzdělávání na vysokých školách a na trh práce proto téměř vůbec nevstupuje.

Obrázek 7.2 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích a podle úrovně dosaženého vzdělání v dubnu 2014

Další rozpracování problematiky nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuv.cz, v sekci ČINNOSTI, „Vzdělávání a trh práce“ pod odkazem „Vzdělávání a trh práce v krajích“ (<http://www.nuv.cz/cinnosti/vk/vzdelavani-a-trh-prace-1>).

8. Závěr

Ačkoliv v roce 2013 došlo v nezaměstnanosti absolventů škol k poměrně výraznému zhoršení situace a míra nezaměstnanosti se mezi absolventy škol opět začala zvyšovat, **z dosavadních hodnot za rok 2014 můžeme pozorovat určité zlepšení situace. Na základě srovnání míry nezaměstnanosti v dubnu 2013 a dubnu 2014 je patrný mírný pokles a zlepšení** v uplatnitelnosti absolventů škol na pracovním trhu. Zatímco v dubnu 2013 činil podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti 6,1 %, **v dubnu 2014 je to jen 5,1 %**. V meziročním srovnání tedy došlo v podílu absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti k poklesu o 1 p. b. V dubnu 2014 evidovaly úřady práce na 29,3 tisíc nezaměstnaných absolventů - uchazečů o zaměstnání. Oproti loňskému dubnu došlo v počtech nezaměstnaných absolventů k poklesu o 5,1 tisíc osob. Pokles v míře nezaměstnanosti je přitom pozorovatelný ve většině skupin oborů v rámci sledovaných kategorií vzdělání.

Pokles v míře nezaměstnanosti mezi roky 2013 a 2014 by mohl do určité míry indikovat návrat k poklesům dlouhodobějšího charakteru, jako tomu bylo v letech 2010 – 2012, a také obecné zlepšení uplatnitelnosti absolventů škol na trhu práce. Na pokles míry nezaměstnanosti mezi absolventy škol má s velkou pravděpodobností vliv lepší se ekonomická situace a podmínky na pracovním trhu. Určitou roli hraje také demografické stárnutí populace a pokles v síle populačních ročníků, který ve výsledku vede k snižování konkurence na pracovním trhu a do určité míry tak zvyšuje šance na úspěšné uplatnění absolventů škol. Na lepší se podmínky v uplatnitelnosti absolventů a pokles v míře nezaměstnanosti má vliv také zájem o terciární vzdělávání, které se odráží v poklesu počtu absolventů v rámci střední úrovně vzdělání.

Na data o nezaměstnanosti absolventů škol mělo vliv také zavedení státní maturitní zkoušky na jaře 2011. Pokud studenti nesložili maturitní zkoušku, nemohli získat status absolventa. Mezi absolventy škol jsou tak ve větší míře zastoupeni jedinci s lepšími studijními výsledky, u nichž je pravděpodobnost úspěšného uplatnění na pracovním trhu vyšší. Vliv zavedení státní maturitní zkoušky na nezaměstnanost absolventů je nicméně poměrně obtížně kvantifikovatelný. Pokud by ale státní maturitní zkouška v roce 2011 nebyla zavedena, v míře nezaměstnanosti absolventů škol by pravděpodobně došlo k nárůstu.

Hlavní částí této publikace jsou kapitoly 3 a 4, v nichž se čtenář seznamuje se základními pojmy v souvislosti s nezaměstnaností absolventů škol, vývojem v počtech absolventů v rámci jednotlivých kategorií vzdělání ve středním a vyšším odborném vzdělávání a s nezaměstnaností absolventů škol v těchto kategoriích. **V souvislosti s monitorováním míry nezaměstnanosti jsou k dispozici statistiky k září a dubnu každého roku. V rámci této publikace se pracuje převážně s dubnovými hodnotami**, a to z jednoho prostého důvodu. Záříjové hodnoty jsou silně ovlivněny školním cyklem a počtem absolventů vstupujících na trh práce, který v tomto období dosahuje maximálních hodnot. Zvyšuje se tak i míra nezaměstnanosti, jelikož si absolventi škol nejsou schopni ihned nalézt zaměstnání. Existuje vyšší pravděpodobnost, že si absolventi do dubna na pracovním trhu naleznou uplatnění a budou trhem práce absorbováni. Dubnové hodnoty tak lépe popisují, do jaké míry se podařilo absolventům, kteří ukončili studium, nalézt pracovní uplatnění.

V souvislosti s výpočtem míry nezaměstnanosti se **v rámci publikace pracuje převážně s čerstvými absolventy**, mezi něž patří jen ti, kteří úspěšně ukončili školu v období od 1. května předcházejícího roku do 30. dubna roku zjišťování (tedy ti, kteří ukončili studium v uplynulých dvanácti měsících před okamžikem zjišťování a byli evidováni na úřadu práce k 30. dubnu).

V rámci **středního vzdělání s výučním listem** (kategorie E+H) dosahuje **míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v dubnu 2014 zhruba 17,8 %**. Oproti dubnu 2013 dochází v této kategorii vzdělání k meziročnímu poklesu o 9,6 p. b. K poklesu míry nezaměstnanosti došlo téměř ve všech skupinách oborů s výjimkou 75 Pedagogika,

učitelství a sociální péče, kde došlo k meziročnímu nárůstu o 41,7 p. b. (v nárůstu míry nezaměstnanosti se odráží také nízký počet absolventů v této skupině oborů). Nejnižší míra nezaměstnanosti je v dubnu 2014 evidována ve skupinách oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství, 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie a 53 Zdravotnictví. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují skupiny oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, 31 Textilní výroba a oděvnictví a 39 Speciální a interdisciplinární technické obory.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie L/0) v dubnu 2014 dosahuje **14,2 %**. V porovnání s dubnem 2013 zde došlo k poklesu o 5,1 p. b. Pokles je pozorovatelný v rámci všech skupin oborů. Nízkou míru nezaměstnanosti a vyšší uplatnitelnost absolventů vykazují skupiny oborů 37 Doprava a spoje (v dubnu 2014 není v rámci této skupiny oborů evidován žádný nezaměstnaný absolvent), 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství. Nejvyšší míry nezaměstnanosti dosahují skupiny oborů 31 Textilní výroba a oděvnictví, 69 Osobní a provozní služby, 66 Obchod a 82 Umění a užité umění.

V případě čerstvých absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L/5) **dosahuje míra nezaměstnanosti** (kategorie L/5) **v dubnu 2014 na 18,5 %**. V rámci této kategorie vzdělání došlo k meziročnímu poklesu o 11,1 p. b. Pokles je patrný téměř ve všech skupinách oborů s výjimkou skupiny oborů 82 Umění a užité umění, 41 Zemědělství a lesnictví a 53 Zdravotnictví - v rámci těchto skupin oborů došlo v míře nezaměstnanosti čerstvých absolventů ve srovnání s dubnem 2013 k nárůstu. Nejnižší míra nezaměstnanosti je evidována ve skupinách oborů 53 Zdravotnictví, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie a 23 Strojírenství a strojírenská výroba. K nárůstu míry nezaměstnanosti došlo ve skupinách oborů 82 Umění a užité umění, 66 Obchod, 41 Zemědělství a lesnictví a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) v dubnu 2014 dosáhla **11,6 %**. Oproti dubnu 2013 tak byl v nezaměstnanosti čerstvých absolventů zaznamenán pokles o 3,2 p. b. Pokles je viditelný prakticky ve všech skupinách oborů. Výjimkou jsou skupiny oborů 69 Osobní a provozní služby, 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, ve kterých došlo v nezaměstnanosti k nárůstu. Nejnižší míra nezaměstnanosti je v dubnu 2014 ve skupinách oborů 66 Obchod, 78 Obecně odborná příprava, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 43 Veterinářství a veterinární prevence, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 53 Zdravotnictví, 26 Elektrotechnická, telekomunikační a výpočetní technika a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují skupiny oborů 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství, 69 Osobní a provozní služby, 31 Textilní výroba a oděvnictví, 16 Ekologie a ochrana životního prostředí a 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů.

V rámci gymnaziálního vzdělání (kategorie K) **je míra nezaměstnanosti tradičně velmi nízká (4,4 %)**. Ve srovnání s dubnem 2013 došlo v této kategorii vzdělání k meziročnímu nárůstu o 0,3 p. b. V souvislosti s mírou nezaměstnanosti v rámci gymnaziálního vzdělání je třeba si uvědomit, že většina absolventů gymnázií dále pokračuje ve své vzdělávací dráze v terciárním vzdělávání. Podíl absolventů, kteří po ukončení gymnaziálního vzdělání vstupují na trh práce, je velmi malý.

Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) v dubnu 2014 dosahuje **10,2 %**. Oproti dubnu 2013 došlo k meziročnímu poklesu o 1,6 p. b. K poklesu v míře nezaměstnanosti opět dochází ve většině skupin oborů, kromě 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 29 Potravinářství a potravinářská chemie, 41 Zemědělství a lesnictví, 61 Filozofie, teologie, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 72 Publicistika, knihovnictví a informatika, 66 Obchod, 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 26 Elektrotechnická, telekomunikační a výpočetní technika. Nejnižší míra nezaměstnanosti je ve skupinách oborů 53 Zdravotnictví, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 37 Doprava a

spoje, 23 Strojírnoství a strojírnostská výroba, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 64 Podnikání v oborech, v odvětvích. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují skupiny oborů 16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 29 Potravinářství a potravinářská chemie, 61 Filozofie, teologie a 41 Zemědělství a lesnictví.

Míra nezaměstnanosti absolventů magisterského vzdělání (kategorie T) je v roce 2014 na úrovni **7,1 %**. Ve srovnání s mírou nezaměstnanosti v dubnu 2013 dochází v této kategorii vzdělání k meziročnímu poklesu o 0,2 p. b. Míra nezaměstnanosti je nejnižší ve skupinách studijních programů Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky, Právní vědy a nauky, Přírodní vědy a nauky a Pedagogika, učitelství a sociální péče. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují v dubnu 2014 skupiny studijních programů Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky, Ekonomické vědy a nauky, Vědy a nauky o kultuře a umění a Humanitní a společenské vědy a nauky.

V rámci kapitoly 5 je věnována pozornost hlavním skupinám oborů, v nichž se vzdělávalo nejvíce absolventů. Nejlepší uplatnění lze ve srovnání s ostatními hlavními skupinami oborů nalézt ve zdravotnických oborech.

Také v rámci strojírnostských oborů je míra nezaměstnanosti absolventů poměrně nízká. Nízkých hodnot dosahuje především v rámci maturitních oborů (ať již s odborným výcvikem nebo bez něj) a vyššího odborného vzdělání, kde je po těchto absolventech ze strany zaměstnavatelů poměrně vysoký zájem. O něco hůře jsou na tom z hlediska uplatnitelnosti absolventi oborů.

Míra nezaměstnanosti je lehce nadprůměrná v ekonomických oborech a ve skupině oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus. V ekonomických oborech došlo v posledních několika letech k mírnému nárůstu, jenž je s velkou pravděpodobností způsoben nárůstem a nadprodukcí absolventů ekonomických oborů. V případě skupiny oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus je vyšší uplatnitelnost mezi absolventy středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a vyšších odborných škol. Vyšší míru nezaměstnanosti vykazují především absolventi učebních oborů a nástavbového vzdělání.

Nepříznivá situace je v souvislosti s uplatnitelností absolventů již tradičně registrována ve skupině oborů Zemědělství a lesnictví - a to jak na úrovni učebních, tak i maturitních oborů. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují absolventi vyššího odborného vzdělání.

Vyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána také ve skupině oborů Stavebnictví, geodézie a kartografie - především mezi absolventy učebních oborů a nižších kvalifikací (silně se zde odráží najímání levné pracovní síly ze zahraničí na méně kvalifikované práce). Situace je z hlediska uplatnění absolventů příznivá v maturitních oborech.

Konkrétní hodnoty míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol, evidovaných jako uchazeči o zaměstnání k 30. dubnu 2013, lze nalézt v **Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce** (ISA+) na www.infoabsolvent.cz, v sekci Absolventi a trh práce, v tématu Zaměstnanost a nezaměstnanost na dynamické stránce [Míra nezaměstnanosti absolventů podle oborů vzdělání](#). Podrobné rozpracování problematiky celkové nezaměstnanosti a nezaměstnanosti absolventů škol v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuv.cz, v sekci ČINNOSTI, „Vzdělávání a trh práce“ pod odkazem „[Vzdělávání a trh práce v krajích](#)“.

9. Přílohy

10. Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích – duben 2014

Česká republika	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs13	NZ	mNZ	Abs13	NZ	mNZ	Abs13	NZ	mNZ	Abs13	NZ	mNZ
duben 2014												
Celkem	24994	4438	17,8%	8402	1333	15,9%	38939	4502	11,6%	4819	493	10,2%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							433	80	18,5%	38	13	34,2%
18 Informační technologie							2999	381	12,7%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	26	2	7,7%	25	3	12,0%	11	3	27,3%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	5220	716	13,7%	1331	122	9,2%	2098	204	9,7%	133	10	7,5%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2134	237	11,1%	1160	156	13,4%	2010	206	10,2%	218	37	17,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	81	11	13,6%	41	5	12,2%	310	26	8,4%	7	2	28,6%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1320	275	20,8%				200	30	15,0%	16	4	25,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	104	25	24,0%	34	9	26,5%	164	31	18,9%		1	
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	10	1	10,0%				27	5	18,5%		1	
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	1413	293	20,7%	197	31	15,7%	185	43	23,2%	36	4	11,1%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	146	14	9,6%	212	31	14,6%	222	30	13,5%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2872	607	21,1%	82	9	11,0%	2309	250	10,8%	46	2	4,3%
37 Doprava a spoje	69	13	18,8%	92	10	10,9%	841	113	13,4%	47	3	6,4%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	120	27	22,5%	852	122	14,3%	111	9	8,1%	111	10	9,0%
41 Zemědělství a lesnictví	2124	374	17,6%	27	6	22,2%	1395	204	14,6%	113	24	21,2%
43 Veterinářství a veterinární prevence							365	34	9,3%			
53 Zdravotnictví	184	18	9,8%	11	1	9,1%	2150	219	10,2%	1211	49	4,0%
61 Filozofie, teologie										9	2	22,2%
63 Ekonomika a administrativa					1		8824	1117	12,7%	674	81	12,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				2066	395	19,1%				222	20	9,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	5035	1048	20,8%	673	109	16,2%	3346	460	13,7%	397	55	13,9%
66 Obchod	1442	259	18,0%	663	125	18,9%	40	2	5,0%	61	8	13,1%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost					2		2005	224	11,2%	331	60	18,1%
69 Osobní a provozní služby	2186	415	19,0%	752	159	21,1%	51	11	21,6%			
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							151	23	15,2%	81	9	11,1%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	297	80	26,9%				2004	206	10,3%	813	71	8,7%
78 Obecné odborná příprava							5099	392	7,7%			
82 Umění a užité umění	211	23	10,9%	181	32	17,7%	1589	199	12,5%	255	27	10,6%
Gymnaziální vzdělání - K							22686	987	4,4%			

Vysvětlivky: Abs12 – počet absolventů škol v kraji (2013),
 NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní (duben 2014),
 mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji (duben 2014).

Pozn.: Při zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol a její interpretaci z hlediska krajů je nutné stanovovat míru nezaměstnanosti jako **podíl nezaměstnaných absolventů škol daného kraje a celkového počtu absolventů škol v kraji**. Počty absolventů škol jsou ve statistikách udávány podle sídla školy. Statistiky počtu nezaměstnaných absolventů vycházejí z evidenčních databází jednotlivých úřadů práce, kde jsou evidovány uchazeči o zaměstnání s trvalým bydlištěm v příslušném okrese a kraji (který se může lišit od kraje, v němž vystudovali). V případě, že bychom pro výpočet míry nezaměstnanosti použili tyto počty bez předchozích úprav, mohlo by dojít k disproporcím (podhodnocení nebo naopak nadhodnocení míry nezaměstnanosti v případě absolventů, kteří se zaregistrovali na úřadě práce v jiném kraji, než kde vystudovali) a vypočtená míra nezaměstnanosti by ztrácela vypovídací hodnotu. **Údaje o mírách nezaměstnanosti v krajském měřítku uváděné v této publikaci poskytují informace o tom, jak se uplatňují absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) na trhu práce v celé České republice.** Počty nezaměstnaných absolventů jsou členěny podle kraje, v němž získali vzdělání.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profí test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

[Výběr podle oboru](#)
[Výběr podle školy](#)
[Výběr podle povolání](#)
[Výběr podle videa](#)
[Výběr podle obrázků](#)
[Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

[Vzdělávání a volba oboru](#)
[Využití vzdělání](#)
[Požadavky zaměstnavatelů](#)
[Nezaměstnanost](#)
[Zaměstnanost](#)
[Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

[Volba školy pro žáky se ZP](#)
[Absolventi se ZP a trh práce](#)
[Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
[Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

[Jsem na základce](#)
[Jsem na střední](#)
[Jsem už dospělý](#)
[Jsem poradce](#)

Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat **Úvodu do světa práce, managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.

NEJVÝRAZNĚJŠÍ NOVINKY:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to - rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**, který je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.